

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ลักษณะและผลกระทบของภัยเหล้ามือสองต่อสมาชิกครอบครัวในชนเผ่าลาหู่

Patterns of Alcohol Drinking and Its Impacts to
Family Member in the Lahu Hill Tribe

(ข้อตกลงที่ 60-A1-0011)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย อภิเดชกุล

อาจารย์ อรนลิน สิงขรณ์

อาจารย์ ดร.ปภามณูช ศรีประเสริฐ

อาจารย์ ณิชรัตน์ ปัจโพธิวัฒน์

พิชญ์นรี ทุตสันติ

ศูนย์ความเป็นเลิศการวิจัยสุขภาพชนชาติพันธุ์
สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เดือน มิถุนายน 2561

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ลักษณะและผลกระทบของภัยแล้งมือสองต่อสมาชิกครอบครัวในชนเผ่าลาหู่
(ข้อตกลงที่ 60-A1-0011)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย อภิเดชกุล

อาจารย์ อรณลิน สิงขรณ์

อาจารย์ ดร.ปภามณูชี่ ซีประเสริฐ

อาจารย์ ณิชรัตน์ ปัจโพธิวัฒน์

พิชญ์นรี ทุตสันติ

ศูนย์ความเป็นเลิศการวิจัยสุขภาพชนชาติพันธุ์
สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เดือน มิถุนายน 2561

Final Report
Patterns of Alcohol Drinking and Its Impacts to Family Member
in the Lahu Hill Tribe

(Contract No. 60-A1-0011)

Asst. Prof. Dr. Tawatchai Apidechkul
Onnalin Singhorn
Dr. Prapamon Seeprasert
Nicharuch Panjaphothiwat
Phitnaree Thutsanti

Center of Excellence for the Hill Tribe Health Research
School of Health Science, Mae Fah Lung University

This project was supported by
The Center for Alcohol Studies (CAS),
Thai Health Promotion Foundation (Thai Health)
June, 2018

บทคัดย่อ

การดื่มแอลกอฮอล์มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจต่อผู้ดื่ม และมีผลกระทบต่อคนรอบข้างด้วย การศึกษาเชิงภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความชุกและลักษณะของผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ต่อสมาชิกครอบครัวชาวลาหู่ในจังหวัดเชียงราย โดยเก็บจากหมู่บ้านชาวลาหู่ 10 หมู่บ้าน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาคุณภาพแล้วและสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้ Chi-square ในการเปรียบเทียบคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05

ผลการศึกษา พบว่า มีจำนวน 350 ครอบครัวที่พบสมาชิกครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 คน จากทั้งหมด 719 ครอบครัว (ร้อยละ 48.7) ในกลุ่มครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 27.4 เคยมีความขัดแย้งกันในครอบครัวจากการดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 28.3 เคยมีความขัดแย้งกับบุคคลนอกครอบครัว ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,031 คน ร้อยละ 6.0 ของผู้หญิงเคยถูกลวนลามทางเพศ ร้อยละ 4.5 ของกลุ่มอายุ ≤ 15 ปีและกลุ่มอายุ ≥ 60 ปี เคยถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียวตามลำพัง ร้อยละ 1.9 เคยถูกทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 5.9 เคยถูกทำร้ายทางจิตใจ ร้อยละ 4.4 เคยถูกบังคับให้ใช้สารเสพติด รูปแบบผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวชาวลาหู่มีความซับซ้อนจากสาเหตุหลายประการ เช่น รายได้ การสื่อสาร ความหึงหวง เป็นต้น

ภัยเหล่านี้มีสองในครอบครัวชาวลาหู่มีระดับความรุนแรงแตกต่างกันแต่จำเป็นต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะการส่งเสริมการเลิกดื่มแอลกอฮอล์และการพัฒนาทักษะการจัดการปัญหาภัยเหล่านี้มีสองให้แก่สมาชิกครอบครัวที่มีผู้ดื่มแอลกอฮอล์

คำสำคัญ ผลกระทบ ลาหู่ การดื่มแอลกอฮอล์ ครอบครัว

Abstract

Alcohol use impacts both physical and mental health and also harms to other. A cross-sectional study design was conducted to estimate the prevalence of alcohol use and to explain the characteristics of the harms to other among the Lahu hill tribe people who lived 10 selected villages in Chiang Rai province. A validated questionnaire was used to elicit the information. In-depth interview was used to explain the pattern of harms to other in the Lahu people. Chi-square test was used to detect the associations between variables at the alpha 0.05.

Results; 350 of 719 families (48.7%) from 10 villages were identified into the category of at least a member use alcohol in their family. 27.4% of families had a conflict within family, 28.3% had a conflict with other people. Among 1,031 participants, 6.04% were sexual harassed, people aged ≤ 15 years and ≥ 60 years were neglected, 1.9% were physical abuse, 5.9% were mental assaults, 4.4% were forced to use drugs from their family member who used alcohol. Harms to other from alcohol use among the Lahu were sophisticated with different causes such as low income, style of communication, jealousy, etc.

Harms to other in Lahu's family have different levels of violence but needed to be solved urgently particularly in promoting quit alcohol drinking and improvement in addressing harms to other skills among family members.

Keywords: Harms to other, Lahu, alcohol drinking, family

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ที่ให้การสนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้และยังได้รับความเมตตาจากอาจารย์ผู้ใหญ่จากศูนย์ ฯ ที่ให้ความรู้ความเข้าใจในช่วงการพัฒนาโครงร่างการวิจัยจนทำให้ได้โครงการวิจัยที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำที่มีประโยชน์ในช่วงที่มีการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยด้วย

คณะผู้วิจัยยังต้องขอขอบคุณนายอำเภอแม่ฟ้าหลวง นายอำเภอแม่จัน นายอำเภอเมือง นายอำเภอพาน นายอำเภอเวียงป่าเป้าและนายอำเภอแม่สรวย และผู้ใหญ่บ้านทุก ๆ หมู่บ้านที่ให้การสนับสนุนและอนุญาตให้ลงพื้นที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อทำการวิจัย

ท้ายนี้คณะผู้วิจัยต้องขอขอบคุณพี่น้องชาวลาหู่ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม รวมถึงขอขอบคุณน้อง ๆ เยาวชนชาวลาหู่ที่ช่วยทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

คณะนักวิจัย

คำนำ

การดื่มแอลกอฮอล์ไม่เพียงมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้ดื่มแล้วยังส่งผลกระทบต่อผู้อื่นที่อยู่รอบข้างโดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ด้วยกัน อาจจะเป็นสมาชิกในครอบครัว เช่น สามี ภรรยา บุตรธิดาหรือบิดามารดา หรือแม้แต่คนในชุมชนเดียวกัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายรูปแบบ หลายมิติ

โครงการวิจัยเรื่องนี้ได้ดำเนินการภายใต้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความชุกของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวและศึกษาลักษณะพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นและกระบวนการเกิดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวของชาวลาหู่ โดยใช้รูปแบบการวิจัยภาคตัดขวางและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำผลการศึกษาไปสู่การพัฒนา รูปแบบหรือกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมและความเชื่อของชาวเผ่าลาหู่ในลำดับต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย อภิเดชกุลและคณะ

มิถุนายน 2561

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		ข
กิตติกรรมประกาศ		ค
คำนำ		ง
สารบัญ		จ
สารบัญ ตาราง		ช
บทที่ 1	บทนำ	
	ความเป็นมาและความสำคัญ	1
	วัตถุประสงค์การศึกษา	3
	ขอบเขตการศึกษา	4
	กรอบแนวคิดในการศึกษา	4
	นิยามคำศัพท์	5
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	แนวคิดเกี่ยวกับความหมายสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	6
	แนวคิดเรื่องพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	7
	แนวคิดผลกระทบจากภัยเหล้ามือสอง	8
	แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว	9
	ชนเผ่าลาหู่	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 3	วิธีดำเนินงาน	
	ขั้นตอนที่ 1	16
	รูปแบบการศึกษา	16
	กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง	16
	เครื่องมือการวิจัย	16
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	16
	การวิเคราะห์ข้อมูล	17
	ขั้นตอนที่ 2	17
	รูปแบบการศึกษา	17
	พื้นที่ ประชากร ขนาดตัวอย่างและการคัดเลือก	17

	เรื่อง	หน้า
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	18
	ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	18
	การวิเคราะห์ข้อมูล	19
	จริยธรรมการวิจัย	19
บทที่ 4	ผลการศึกษา	
	ลักษณะทั่วไปของครอบครัวที่ใช้แอลกอฮอล์	20
	ลักษณะผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ระดับครอบครัว	22
	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	26
	ลักษณะของชาวลาหู่ที่ดื่มแอลกอฮอล์	30
	ลักษณะผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวชาวลาหู่	33
	การเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์	38
	สรุปรูปแบบหรือลักษณะผลกระทบและกระบวนการเกิดผลกระทบ	41
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	46
	อภิปรายผลการศึกษา	
	สรุปผลการศึกษา	
	ข้อเสนอแนะ	
เอกสารอ้างอิง		
ภาคผนวก		
	ข้อมูลเชิงคุณภาพโครงการวิจัยโครงร่างข้อคำถามในการเก็บ	
	แบบสอบถามโครงการวิจัย	
	จริยธรรมการวิจัย	

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 1 รายชื่อหมู่บ้านสำหรับเก็บกลุ่มตัวอย่าง	21
ตารางที่ 2 ลักษณะทั่วไปของครอบครัวชาวลาหู่ในการศึกษา	25
ตารางที่ 3 ผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ระดับครอบครัว	26
ตารางที่ 4 อุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ระดับครอบครัว	27
ตารางที่ 5 ผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับครอบครัวในรอบ 1 ปี	28
ตารางที่ 6 ผลกระทบด้านการถูกละเมิดหรือคุกคามทางเพศต่อผู้หญิงระดับครอบครัว	28
ตารางที่ 7 ผลกระทบต่อเด็กหรือผู้สูงอายุในระดับครอบครัว	29
ตารางที่ 8 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	31
ตารางที่ 9 ลักษณะทั่วไปของผู้ดื่มแอลกอฮอล์	34
ตารางที่ 10 พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์	36
ตารางที่ 11 ผลการประเมินปัญหาการดื่มสุรา	38
ตารางที่ 12 ลักษณะผลกระทบที่เกิดกับสมาชิกครอบครัวลาหู่ที่เป็นผู้หญิงในรอบ 1 ปี	38
ตารางที่ 13 ลักษณะผลกระทบที่เกิดกับสมาชิกครอบครัวลาหู่ที่เป็นเด็กอายุ ≤ 15 ปีและผู้สูงอายุ ≤ 60 ปีจากในรอบ 1 ปี	39
ตารางที่ 14 ลักษณะของผลกระทบทางร่างกาย จิตใจและการถูกบังคับของสมาชิกครอบครัวในรอบ 1 ปี	39
ตารางที่ 15 ลักษณะของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัวของสมาชิกครอบครัวลาหู่ที่ในรอบ 1 ปี	41
ตารางที่ 16 ลักษณะของความขัดแย้งกับบุคคลภายนอกครอบครัวในรอบ 1 ปี	42
ตารางที่ 17 การรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของสมาชิกครอบครัว	43
ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความขัดแย้งและประสบการณ์ผู้ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์	43
ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความขัดแย้งและผลกระทบต่าง ๆ ระหว่างผู้ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์	44

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญ

การดื่มแอลกอฮอล์นอกจากส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้ดื่มแล้วยังส่งผลกระทบต่อผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ด้วยกัน โดยบุคคลดังกล่าวอาจจะเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน เช่น สามี ภรรยา บุตร ธิดา หรือผู้สูงอายุหรือผลกระทบต่อคนในชุมชนเดียวกันก็ได้ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายรูปแบบและหลายมิติ เช่น ผลกระทบทางด้านร่างกาย ผลกระทบทางด้านจิตใจ ผลกระทบกับครอบครัว ผลกระทบกับสังคมโดยวงกว้าง ซึ่งผลกระทบเหล่านี้มีตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ขยายวงกว้างรวมทั้งความสงบสุขของสังคม นอกจากนี้การดื่มแอลกอฮอล์ยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ และประเด็นที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่ง คือ ส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุขที่ต้องแบกรับภาระด้านการดูแลรักษาโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งต่อตัวผู้ดื่มหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบ

ผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายนั้นมีหลายรูปแบบ กล่าวคือ ผลกระทบต่อร่างกายของผู้ดื่มเอง ซึ่งจะทำให้ร่างกายไม่สมบูรณ์ การดื่มแอลกอฮอล์มีผลกระทบต่อร่างกายทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยระยะสั้นอาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น โดยเฉพาะอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการใช้ยานยนต์ ส่วนระยะยาวอาจจะทำให้เกิดโรคขาดสารอาหารหรือโรคอื่น ๆ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดัน โรคตับอักเสบ รวมทั้งมะเร็งต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนผลกระทบอีกประการหนึ่ง คือ ผลกระทบต่อสุขภาพจิต การดื่มแอลกอฮอล์อาจจะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้ เช่น เป็นโรคซึมเศร้าและโรคทางจิตอื่น ๆ นอกจากผลกระทบต่อตัวผู้ดื่มแอลกอฮอล์เองแล้ว การดื่มแอลกอฮอล์จะนำไปสู่การเกิดผลกระทบต่อบุคคลอื่น ๆ ได้

ผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลกระทบต่อบุคคลอื่น ๆ นั้น มีหลายรูปแบบ เช่น ผลกระทบจากการใช้วาจาไม่สุภาพ การทำร้ายร่างกาย การกดขี่ข่มเหง ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับเล็กน้อย กล่าวคือ การกระทบกระทั่งกัน จนถึงชีวิต เช่น การถูกฆาตกรรม ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น เริ่มตั้งแต่บุคคลใกล้ชิด เช่น สามี ภรรยาและบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว เช่น บุตรหลาน ผู้สูงอายุ ผู้ที่ได้รับผลกระทบนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะคนในครอบครัว ยังส่งผลถึงคนในชุมชน สังคม โดยรวมร่วมด้วยโดยผ่านการก่ออาชญากรรม การทะเลาะวิวาท เป็นต้น (Alcohol Advisory of New Zealand, 2012)

ผลกระทบทางด้านร่างกายของผู้ใกล้ชิดเป็นกระทบที่สำคัญและชัดเจนที่สุด โดยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เช่น สามี ภรรยา บุตรหรือผู้สูงอายุในครอบครัว ผลกระทบเหล่านี้เกิดจากการถูกทำร้ายร่างกายจากผู้ดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ภรรยาถูกสามีที่ดื่มแอลกอฮอล์ทำร้าย การข่มขืนภรรยา การทำร้ายบุตรหลานในครอบครัว การทำร้ายร่างกายผู้สูงอายุในครอบครัว ซึ่งเหล่านี้นอกจากจะมีผลกระทบต่อร่างกายทั้งขนาดเล็กจนถึงพิการ นอกจากนั้นผลกระทบเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามมามากมายด้วย นอกจากผลกระทบทางด้านร่างกายแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจด้วย

ผลกระทบที่เกิดจากการถูกทำร้ายในด้านจิตใจ เช่น การถูกพุดจาหยาบคาย การถูกกักขังหน่วงเหนี่ยว การถูกบังคับขืนใจผ่านเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะคนในครอบครัว ซึ่งผลกระทบที่เกิดกับจิตใจนั้นมีความรุนแรงแตกต่างกันไป ความรุนแรงและผลที่ตามมาแตกต่างกันในกลุ่มผู้ที่ถูกรักษา เช่น ถ้าผู้ที่ถูกรักษาเป็นเด็กอาจจะส่งผลกระทบต่อระยะยาวในเรื่องสุขภาพจิต ส่วนในกลุ่มผู้สูงอายุหรือเป็นกลุ่มที่ไม่อำนาจต่อรอง อาจจะทำให้กลุ่มคนเหล่านั้นไม่มีความสุข สุขภาพจิตเสีย คุณภาพชีวิตไม่ดีและอาจจะนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความอบอุ่นของครอบครัว (Delyse, et al., 2014)

โดยจากการสำรวจภัยเหล่านี้สองต่อสังคมไทย (อรทัย วลีวงศ์และคณะ, 2558) ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชาชนไทยอายุ 18 ปี จำนวน 1,695 คน พบว่าคนไทยร้อยละ 79.0 เคยได้รับผลกระทบจากการตีหมัดของบุคคลอื่น (ภัยเหล่านี้สอง) ร้อยละ 76.8 ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ ร้อยละ 42.0 ได้รับผลกระทบทางด้านสังคมและการดำเนินชีวิต ร้อยละ 22.6 ได้รับผลกระทบทางการเงินและความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และร้อยละ 6.2 ได้รับผลกระทบทางร่างกายและเพศ และนอกจากนี้ในเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ยังได้รับผลกระทบจากเหล่านี้สองถึงร้อยละ 24.6 จากสถิติความรุนแรงในครอบครัวพบว่าผู้ที่เมาแอลกอฮอล์ จะมีโอกาสทำให้คนในครอบครัวถูกข่มขืนในอัตราที่สูงมาก โดยจากความคิดเห็นของผู้ชายต่อความรุนแรงในครอบครัว ปี 2559 พบว่า เมื่อตีหมัดแอลกอฮอล์แล้วจะทำร้ายร่างกายภรรยาถึง ร้อยละ 44.8 และมีการบังคับให้ภรรยามีเพศสัมพันธ์ถึง ร้อยละ 42.4

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่หล่อหลอมให้สมาชิกครอบครัวมีความแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ นำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดีและเป็นเกณฑ์สำคัญในการพัฒนาสังคมประเทศต่อไปให้มีความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้น การรักษาและสร้างให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ทุกคนสามารถเจริญเติบโตจากครอบครัวที่มีความสุข ความอบอุ่นสมบูรณ์ จะสามารถสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่ดีได้เป็นอย่างดีและเป็นสถาบันที่มีบทบาทหล่อหลอมให้มีคุณค่าที่สามารถสร้างให้สังคมมีความสุขและพัฒนา อย่างไรก็ตามหากคนในครอบครัวได้รับผลกระทบจากคนที่ตีหมัดแอลกอฮอล์ไม่ว่าจะได้รับการกระทบทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมเศรษฐกิจโดยภาพรวมในลำดับต่อไป

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการเฉลิมฉลองในหลากหลายเทศกาลและคนส่วนใหญ่ใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการฉลองในโอกาสต่างๆ กลุ่มนักดื่มเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลาย ทั้งผู้ชาย ผู้หญิง วัยแรงงานและอื่น ๆ พฤติกรรมการดื่มมีความคล้ายคลึงกันในแต่ละชนชั้นในสังคมไทย โดยเริ่มดื่มจากตอนอายุน้อย ๆ จนเป็นเรื่องปกติของการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มต่างๆ การดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องไม่ผิดกฎหมาย สามารถหาดื่มได้ในทุกชุมชน ยิ่งในปัจจุบันที่สภาพสังคมและเศรษฐกิจมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้มีแรงบีบคั้นเพิ่มมากขึ้น การต้องการความผ่อนคลาย การพบปะสังสรรค์และการเริ่มดื่มแอลกอฮอล์จึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในสังคมไทย

พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ยังกระจายไปยังชุมชน หมู่บ้านต่าง ๆ ในชนบทอันเนื่องมาจากการโฆษณาของบริษัทผู้ผลิตผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มคนในชนบทบางส่วนได้เดินทางเข้ามาทำงานในพื้นที่เมือง และซึมซับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ไปด้วย หลังจากที่ได้เดินทางกลับไปยังหมู่บ้านแล้ว พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์จึงได้กระจายไปยังคนอื่น ๆ ในชุมชน ไม่เว้นแม้แต่ในหมู่บ้านชาวเขา เช่น ชาวลาหู่

ชาวไทยภูเขาหรือชาวเขา เป็นกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในทางภาคเหนือของประเทศไทย โดยประกอบด้วย 6 กลุ่มใหญ่ คือ ลาหู่ อาข่า ม้ง เย้า กะเหรี่ยงและลีซู ในจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอนและพะเยา โดยในจังหวัดเชียงราย มีหมู่บ้านชาวเขาทั้งสิ้น 652 หมู่บ้าน ในจำนวนดังกล่าว เป็นหมู่บ้านชาวลาหู่ จำนวน 216 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนประชากรสูงสุด อันดับสองของชาวเขาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย โดยมีจำนวนประมาณการ 53,470 คน ในปี 2560 (ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา, 2556)

ชาวลาหู่เป็นชาวเขาชนเผ่าหนึ่งที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและเป็นกลุ่มชาวเขาที่มีจำนวนมากเป็นอันดับสองในกลุ่มชาวเขาในประเทศไทยทั้งหมดและชาวเขาเผ่าลาหู่เป็นกลุ่มประชากรที่มีลักษณะสังคมวัฒนธรรมตลอดทั้งประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตที่เป็นเฉพาะ ประเพณีหรือวัฒนธรรมดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์อย่างใกล้ชิด โดยในอดีตส่วนใหญ่เป็นแอลกอฮอล์ที่กลั่นกันเอง แต่ในสังคมปัจจุบันได้ผลักดันให้ชาวลาหู่มีโอกาสสัมผัสกับสังคมอื่น ๆ ทั้งจากการเดินทางค้าขายหรือการติดต่อธุระอื่น ๆ ตลอดทั้งเศรษฐกิจของครอบครัวและสังคมได้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ทำให้มีโอกาสรับรู้การข้อมูลข่าวสารรวมทั้งข้อมูลจากการโฆษณา โดยเฉพาะการโฆษณาจำหน่ายแอลกอฮอล์จากบริษัทต่าง ๆ ทำให้กลุ่มประชากรตั้งแต่วัยกลางคนลงมามีโอกาสสัมผัสและส่งผลให้มีจำนวนนักดื่มเพิ่มจำนวนมากขึ้น (ธวัชชัย อภิเดชกุลและคณะ, 2560) และเริ่มดื่มตั้งแต่อายุน้อย ประกอบกับความบีบคั้นทางด้านเศรษฐกิจ โดยสังคมและครอบครัวชาวลาหู่ยังประกอบอาชีพแบบดั้งเดิมที่ไม่ก่อเกิดรายได้ครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพไม่สัมพันธ์กับรายจ่ายต่าง ๆ ของครอบครัวมีจำนวนมากขึ้น ปัจจัยเหล่านี้นี้อาจจะส่งผลให้มีโอกาสเกิดผลกระทบจากการการดื่มแอลกอฮอล์ต่อสมาชิกครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็กจากกลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่บ้านของชาวลาหู่และยังไม่มี การประเมินผลกระทบที่เกิดจากภัยเหล่านี้สองในกลุ่มประชากรเหล่านี้ว่าเป็นระบบ การวิจัยครั้งนี้จะแสดงความชุก ลักษณะและผลกระทบจากภัยเหล่านี้สองกับบุคคลในครอบครัวในชาวเขาเผ่าลาหู่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงมากและท้ายสุดสามารถนำไปสู่การพัฒนารูปแบบหรือกิจกรรมที่ผสมผสาน สังคม วัฒนธรรมและความเชื่อ เพื่อลดผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ในชนเผ่าและอาจจะใช้เป็นต้นแบบในการขยายไปสู่กลุ่มชนเผ่าอื่น ๆ ต่อไป

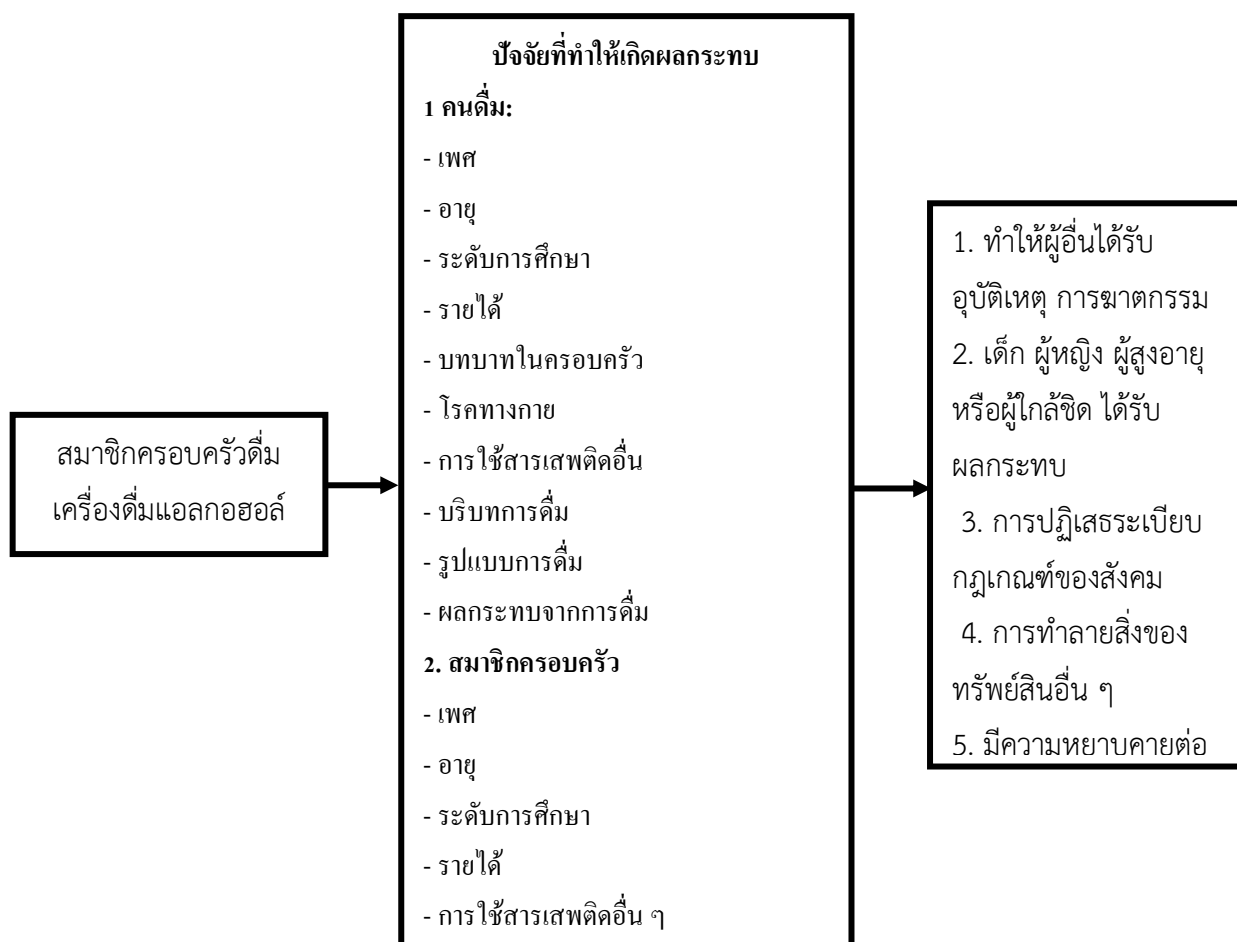
2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อประเมินความชุกของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสมาชิกครอบครัวที่ดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มชาวเขาเผ่าลาหู่ ในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวลาหู่
3. เพื่อศึกษากระบวนการเกิดผลกระทบจากสมาชิกครอบครัวที่ดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดจากภัยเหล่านี้สองที่เกิดขึ้นในครอบครัวในชาวเขาเผ่าลาหู่ ในจังหวัดเชียงราย

3.ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างชาวเขาเผ่าลาหู่ ในจังหวัดเชียงรายที่มีสมาชิกครอบครัวอย่างน้อยหนึ่งคนมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และประเมินผู้ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสมาชิกครอบครัวที่ดื่มแอลกอฮอล์ทั้งทางตรงและโดยอ้อมจากผู้ดื่ม ในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาเครื่องในการเก็บข้อมูลที่มีความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบ ใช้ ASSIST เพื่อเก็บข้อมูลในส่วนของผู้ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัว โดยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากหมู่บ้านลาหู่ จำนวน 10 หมู่บ้าน การเก็บข้อมูลจะเก็บผู้ได้รับผลกระทบในครอบครัวทุกคนในครอบครัว เช่น ภรรยา เด็กหรือผู้สูงอายุ เพื่อประเมินความชุก ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และรูปแบบผลกระทบที่เกิดขึ้นในครอบครัว ตลอดจน กระบวนการเกิดผลกระทบ ในครอบครัวชาวลาหู่ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นได้ประเมินทั้งที่เกิดกับร่างกาย จิตใจและบทบาทหน้าที่ของคนในครอบครัว ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 12 เดือน

4.กรอบแนวความคิด

5.ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามคำศัพท์

ภัยเหล้ามือสอง หมายถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น อุบัติเหตุ ความรู้สึกไม่ปลอดภัยของบุคคลอื่น ความรุนแรงทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางร่างกาย จิตใจและและสถานภาพของครอบครัว

ชาวลาหู่ หมายถึง ชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมและใช้ภาษาลาหู่

การสื่อสาร หมายถึง ลักษณะการพูดจา สื่อสารของคนในครอบครัว ว่าวาจา กิริยาระหว่างที่สื่อสารกันอย่างไร

ความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัว หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวมีการทะเลาะเบาะแว้งกัน หรือมีความรักกลมเกลียวกันในสมาชิกครอบครัว

การรับมือกับปัญหา หมายถึง การแสดงหรือวิธีการจัดการเมื่อมีการทะเลาะกันของคนในครอบครัว เช่น เมื่อเกิดความขัดแย้งจะค่อยพูดจากัน เดินหนีก่อนแล้วค่อยคุยทีหลัง หรือต้องการโต้ตอบในเวลานั้น ๆ เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนวรรณกรรมนี้ประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.2 แนวคิดเรื่องพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.3 แนวคิดผลกระทบจากภัยเหล้ามือสอง
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว
- 2.5 ขนเผ่าลาหู่
- 2.6 การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มสุรา ตามความหมาย พระราชบัญญัติควบคุมควบคุมเครื่องดื่มสุรา พ.ศ.2551 หมายถึง สุรา ตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ให้ความหมายสุราว่า เป็นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ชนิดที่ดื่มได้หรือเอทิลแอลกอฮอล์ ระดับแอลกอฮอล์ที่มีอยู่ในเครื่องดื่มมีตั้งแต่ร้อยละ 0.1 ถึง ร้อยละ 12.0 ซึ่งมีหลายประเภท ปริมาณแอลกอฮอล์เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.2 การนิยามแอลกอฮอล์ที่ร้อยละ 4.5 หรือมากกว่านั้นถือว่ามีอยู่สูง ประเทศสวีเดนยอมให้โฆษณาผลิตภัณฑ์สุราที่มีระดับแอลกอฮอล์ต่ำกว่าร้อยละ 2.2 บริษัทที่โฆษณาเบียร์หรือแอลกอฮอล์จึงจะสามารถโฆษณาได้ และใช้การมีส่วนผสมแอลกอฮอล์ต่ำเป็นจุดแข็งและตัวแทนการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์กลุ่มสุราอื่น ๆ ในยี่ห้อเดียวกัน ในประเทศไทย การเรียกชื่อสุราและชนิดของชื่อสุราอาจแบ่งออกเป็น 6 ชนิด

1. **สุราขาว** คือ สุรากลั่นที่ปราศจากเครื่องย้อมหรือสิ่งผสมปรุงแต่ง มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี สุราขาวเป็นสุราที่มีการผลิตมากที่สุดประมาณ ร้อยละ 50 ของการผลิตทั้งหมด มีดีกรีตั้งแต่ 28 ดีกรีถึง 60 ดีกรี
2. **สุราผสม** คือ สุรากลั่นที่ใช้สุราขาวหรือสุราสามทับมาปรุงแต่ง มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี เช่น เชียงซุน หงส์ทอง แสงทิพย์ สุราผสมมีดีกรี 28-35 ดีกรี
3. **สุราปรุงพิเศษ** คือ สุรากลั่นที่ทำขึ้นโดยใช้กรรมวิธีพิเศษ มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี
4. **สุราพิเศษ** หมายถึง สุรากลั่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 46 (พ.ศ. 2513) ซึ่งทำโดยใช้วัตถุดิบ การกลั่น การเก็บบ่ม และการปรุง เช่น เช่น วิสกี้ เป็นสุรากลั่นจากข้าวมอลต์ ข้าว ข้าวโพด มีการเก็บบ่มน้ำสุราอย่างน้อย 2 ปี ก่อนปรุงแต่งออกจำหน่าย บรันดี คือ สุรากลั่นจากไวน์องุ่น รวมถึง สุรากลั่นอย่างอื่น เช่น รัม คือ สุรากลั่นจากน้ำตาล หรือ กากน้ำตาล

5. สุราที่ทำขึ้นจากผลไม้ หรือสุราพื้นเมือง เป็นสุราที่มาจากน้ำตาล ฟิช เมล็ดธัญพืช หรือแบ่งจากฟิช เริ่มจากการหมักโดยใช้ผงยีสต์ได้ปริมาณแอลกอฮอล์เล็กน้อยและน้ำตาลนำมาต้มได้ กับการกลั่นโดยที่เมื่อหมักนาน ๆ เกิดปริมาณแอลกอฮอล์เข้มข้นขึ้น ยีสต์ที่ตายมีกลิ่นแรง ต้องกลั่นเอาเฉพาะแอลกอฮอล์ออกมาแล้วนำมาผสมน้ำแต่งกลิ่นสี เช่น ไวน์ผลไม้ สาโท กะแช่ อุ สาเก น้ำข้าว น้ำตาลเมาไซเดอร์ เวอร์มูท เซอร์รี่ ปร็อต บรันดี ลิเคียว แชมเปญ และ เบียร์ เป็นต้น

6. สุราสามทับ คือ สุรากลั่นที่มีแรงแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 80 ดีกรีขึ้นไป

2.2 แนวคิดเรื่องพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcohol drinking behavior) หมายถึง ปริมาณและความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สาวิตรี อัจฉางค์กรชัย, 2543) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ดื่มมาตรฐาน (1 Drink) หมายถึง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ประมาณ 10 กรัม ตัวอย่างเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นับเป็น 1 ดื่มมาตรฐาน เบียร์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่ 5 % บรรจุในแก้ว 285 มิลลิลิตร ไวน์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่ 12 % บรรจุในแก้ว 100 มิลลิลิตร เหล้าขาวที่มีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่ 40% บรรจุในแก้ว 30 มิลลิลิตร

สำหรับลักษณะแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถแบ่งออกเป็น 3 แบบแผนดังนี้ (กรวรรณ บุซบง, 2557)

แบบที่ 1 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบที่มีความเสี่ยงน้อย (Low risk drinking) หมายถึง การดื่มในลักษณะที่ไม่ทำให้เกิดปัญหาตามมา ทั้งต่อตัวผู้ดื่มเองและผู้อื่นโดยการดื่มในผู้ชาย มีการดื่มไม่เกิน 4 ดื่มมาตรฐานต่อวัน ซึ่งเทียบเท่ากับเบียร์ 4 แก้ว (1 แก้วปริมาณ 285 มิลลิลิตร) เหล้า 40 ดีกรี 4 แก้ว (1 แก้วปริมาณ 30 มิลลิลิตร) ไวน์ 4 แก้วเล็ก (1 แก้วเล็กปริมาณ 100 มิลลิลิตร) และไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลยอย่างน้อย 2 วันต่อสัปดาห์ หรือมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณไม่เกิน 20 ดื่มมาตรฐานต่อสัปดาห์ สำหรับผู้หญิงดื่มไม่เกิน 2 ดื่มมาตรฐานต่อวัน ซึ่งเทียบเท่ากับเบียร์ 2 แก้ว (1 แก้วปริมาณ 285 มิลลิลิตร) หรือเหล้า 40 ดีกรี 2 แก้ว (1 แก้วปริมาณ 30 มิลลิลิตร) ไวน์ 2 แก้วเล็ก (1 แก้วเล็กปริมาณ 100 มิลลิลิตร) และไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลยอย่างน้อย 2 วันต่อสัปดาห์ หรือการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณไม่เกิน 10 ดื่มมาตรฐานต่อสัปดาห์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะนี้เรียกว่า การดื่มอย่างปลอดภัย (Safe limit drinking)

แบบที่ 2 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายสูง (Hazardous drinking) หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณและลักษณะที่ทำให้ผู้ดื่มเพิ่มความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ โดยองค์การอนามัยโลกได้จัดไว้ว่าเป็นปริมาณความผิดปกติชนิดหนึ่ง การกำหนดปริมาณลักษณะของการดื่มแบบเสี่ยงจะใช้การกำหนดระดับปริมาณแอลกอฮอล์เฉลี่ยที่คนไม่ควรดื่มเกินต่อสัปดาห์หรือต่อครั้ง (Threshold values) ซึ่งเป็นระดับที่สัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายของสุขภาพของผู้ดื่ม โดยลักษณะการดื่มแบบเสี่ยง คือ ในผู้ชาย มีการดื่มที่มากกว่า 4 ดื่มมาตรฐาน แต่ไม่เกิน 6 มาตรฐานต่อวัน ซึ่งเทียบเท่ากับเบียร์ มากกว่า 4 แก้ว (1 แก้วปริมาณ 285 มิลลิลิตร) เหล้า 40 ดีกรีมากกว่า 4 แก้ว (1 แก้ว

ปริมาณ 30 มิลลิลิตร)ไวน์มากกว่า 4 แก้วเล็ก (1 แก้วเล็กปริมาณ 100 มิลลิลิตร) สำหรับในผู้หญิง การดื่มมากกว่า 2 ดื่มมาตรฐาน แต่ไม่เกิน 4 ดื่มมาตรฐานต่อวัน ซึ่งเทียบเท่ากับเบียร์ มากกว่า 2 แก้ว (1 แก้วปริมาณ 285 มิลลิลิตร) เหล้า 40 ดีกรีมากกว่า 2 แก้ว (1 แก้วปริมาณ 30 มิลลิลิตร) ไวน์มากกว่า 2 แก้ว (1 แก้วเล็กปริมาณ 100 มิลลิลิตร) นอกจากนี้ ก็ถือว่าเป็นการดื่มแบบเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย

แบบที่ 3 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นอันตราย (Harmful drinking) หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทำให้เกิดอันตรายต่อสภาพร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งกำหนดโดยองค์การอนามัยโลก และให้คำจำกัดความโดยอาศัยตามหลักเกณฑ์ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (Diagnosis and Statistical Manual Disorder Forth Edition [DSM IV]) ประกอบด้วย

- 1) มีหลักฐานชัดเจนว่าแอลกอฮอล์ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ
- 2) ลักษณะของอันตรายสามารถตรวจพบได้
- 3) ต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ติดต่อกันอย่างน้อย 1 เดือน หรือดื่มหลายครั้งในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา

4) ต้องไม่เข้าหลักเกณฑ์การวินิจฉัยสำหรับภาวะติดแอลกอฮอล์ (Alcohol dependence) โดยลักษณะการดื่มแบบอันตราย คือ ในผู้ชาย มีการดื่มมากกว่า 6 ดื่มมาตรฐานต่อวัน สำหรับในผู้หญิงมีการดื่มมากกว่า 4 ดื่มมาตรฐานต่อวัน

นพดล วิทย์วรพงศ์ (2559) รายงานว่า อัตราความชุกของนักดื่มในประเทศไทยอยู่ที่ ร้อยละ 32.3 ในจำนวนดังกล่าว โดยเป็นกลุ่มที่เป็นนักดื่มประจำร้อยละ 42.4 และเป็นนักเมานาน ๆ ครั้งร้อยละ 57.63 และภาคเหนือเป็นพื้นที่ที่มีอัตราความชุกของนักดื่มสูงสุด (ร้อยละ 39.2) ส่วนการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักดื่มต่อประชากรทั้งหมด พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2557 และ ปี 2554 พบว่ามีอัตราเพิ่มมากขึ้นในทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะในเพศหญิง ที่เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 10.9 เป็นร้อยละ 12.9 เป็นต้น ส่วนค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้น 1.6 เท่า โดยในปี 2554 เสียค่าใช้จ่ายกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 509 บาทต่อเดือน เป็น 883 บาทต่อเดือน ในปี 2557

2.3 แนวคิดผลกระทบจากภัยเหล้ามือสอง

Lastett (2011) ได้ให้นิยาม ของภัยเหล้ามือสองไว้ว่า หมายถึงผลกระทบหรือผลของการกระทบของคนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อหลากหลายรูปแบบถึงคนข้างเคียงที่มีความสัมพันธ์แบบต่าง ๆ รวมถึงการได้รับอุบัติเหตุจากคนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คนในครอบครัวได้รับอิทธิพลจากสภาพเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากสมาชิกได้นำรายได้ไปใช้ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การทะเลาะกันระหว่างเพื่อนหลังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามีภรรยาทำลายล้างของเนื่องจากทะเลาะกันหลังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เด็กอาจจะมีอาการเศร้าซึมเนื่องจากผู้ปกครองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แรงงานที่ดื่มแอลกอฮอล์ทำให้คุณภาพงานลดลง อาจจะถูกล่อก และระบบบริการดูแลสุขภาพได้รับผลกระทบเนื่องจากต้องเพิ่มรายจ่ายจากการดูแลสุขภาพผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้ที่ได้รับผลกระทบ

จากการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย พบว่าอัตราการความชุกของการได้รับผลกระทบจากภัยเหล่านี้มีสองสูงมาก เป็นร้อยละ 70 และร้อยละ 53 ในประเทศสหรัฐอเมริกา และผู้ได้รับผลกระทบเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นเด็กในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ และในปี 2547 มีการศึกษาความเสียหายทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากภัยเหล่านี้มีสองเป็นเงิน 770 ล้านบาท

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2014) ได้สรุปผลกระทบจากภัยเหล่านี้มีสองไว้ 6 ประเด็น กล่าวคือ

ประเด็นที่ 1 ทำให้ผู้อื่นได้รับอุบัติเหตุ การฆาตกรรม อุบัติเหตุจากการประกอบอาชีพ เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 เด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุหรือผู้ใกล้ชิด ได้รับผลกระทบจากการถูกข่มเหง ต่างๆ

ประเด็นที่ 3 การปฏิเสธระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคมอันดีงาม ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน

ประเด็นที่ 4 การทำลายสิ่งของ ทรัพย์สินอื่น ๆ

ประเด็นที่ 5 พิษจากการดื่ม ทำให้เกิดการแท้ง หรือทารกตายคลอด เป็นต้น

ประเด็นที่ 6 มีความหยาบคายต่อผู้อื่น เช่น เด็ก ผู้หญิงหรือผู้สูงอายุ ตลอดทั้งเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ทำให้ไม่มีความสุข

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว

ครอบครัวถือเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด เป็นหน่วยย่อยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และร่วมกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสถาบันที่คงทนและมักจะปรากฏอยู่ในสังคมของมนุษย์อยู่ตลอด เพราะสถาบันครอบครัวเป็นกลุ่มสังคมกลุ่มแรกที่มนุษย์ทุกคนเกี่ยวข้องตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเต็มโตและมีครอบครัวของตนเอง เมื่อพิจารณาความหมายของครอบครัวตามปรากฏในพจนานุกรมพระราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556 หมายถึง สถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วยสามีภรรยา และหมายรวมถึงลูกด้วย (พระราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

สุพัตรา สภาพ อธิบายว่า ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มาอยู่ร่วมกันด้วยการสมรส โดยทางสายโลหิตหรือการรับเลี้ยงดู (คือเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้) มีการตั้งครอบครัวขึ้น มีความสัมพันธ์ต่อกันในฐานะสามีภรรยา เป็นพ่อและแม่ เป็นลูกชาย ลูกสาว เป็นพี่ เป็นน้อง โดยมีการรักษาวัฒนธรรมเดิม และอาจมีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพิ่มเติมก็ได้

สนธิ สมัครการ กล่าวว่า ครอบครัวเป็นกลุ่มญาติสนิทกลุ่มหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมหลังคาบ้านเดียวกันหรืออยู่ในบริเวณรั้วบ้านเดียวกัน (ในกรณีที่มีบ้านมากกว่าหนึ่งหลัง) ทั้งนี้ตามปกติแล้วครอบครัวย่อมทำหน้าที่เบื้องต้นที่จำเป็นเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม หน้าที่บางประการของครอบครัวอาจเปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาวะความเป็นญาติของสมาชิกแต่ละครอบครัว ทั้งแบบชีวภาพและแบบสังคมกำหนดก็ได้

โดยบทบาทหน้าที่ของครอบครัว ประกอบด้วย 1) การสร้างสมาชิกใหม่ของครอบครัว (Reproduction) อันเป็นการสืบพันธุ์มนุษย์ชาติให้มีการดำรงคงอยู่ในสังคม 2) การคุ้มครองเด็กที่เกิดมาให้เติบโตขึ้นในสังคม (Maintenance) นั่นคือ จะต้องให้การดูแลอุ้มชูเลี้ยงดูเด็กที่เกิดมาให้มีชีวิตรอดและเป็น

สมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป 3) *การกำหนดสถานภาพของบุตรที่เกิดมา* (Placement) และ 4) *การให้บุตรได้เรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมในสังคมนั้นได้* (Socialization) ซึ่งเป็นการให้การฝึกอบรมแก่สมาชิกใหม่ของครอบครัวที่จะเข้ามารับบทบาทในสังคมสืบต่อไป ซึ่งการแสดงหน้าที่ต่าง ๆ ของครอบครัวอาจจะมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจใช้เครื่องมือแอลกอฮอล์ของเยาวชนได้

ส่วนองค์ประกอบของการทำหน้าที่ของครอบครัว นั้นเป็น 6 ด้าน ดังนี้คือ

1) **การแก้ปัญหา** (Problem solving) ซึ่งหมายถึง ความสามารถของครอบครัวในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม ทำให้ครอบครัวดำเนินไปได้ดีและปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อมีข้อคิดเห็นต่างกันของคนในครอบครัว ทักษะการแก้ไขปัญหาที่ดีนั้นจะทำให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวอบอุ่นมากขึ้น

2) **การสื่อสาร** (Communication) ซึ่งหมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ การสื่อสารโดยใช้คำพูดและการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด ซึ่งประกอบด้วย การสื่อสารที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัตถุหรือการดำเนินชีวิตประจำวันและเนื้อหาที่เกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก หากสมาชิกครอบครัวมีการสื่อสารที่เหมาะสมจะสามารถนำไปสู่ความอบอุ่นและเป็นเครื่องป้องกันการใช้เครื่องมือแอลกอฮอล์ของคนใดคนหนึ่งของสมาชิกครอบครัวได้

3) **บทบาท** (Role) ซึ่งหมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่สมาชิกประพฤติต่อกันซ้ำ ๆ เป็นประจำ บทบาทแบ่งได้เป็น 2 ด้านคือ บทบาททางด้านวัตถุและบทบาททางด้านอารมณ์ ซึ่งการแสดงบทบาทที่เหมาะสมของสมาชิกครอบครัวแต่ละคน จะสามารถสร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ฟังฟังซึ่งกันตามแต่บทบาทของแต่ละบุคคล หากคนในครอบครัวสามารถแสดงบทบาทที่เหมาะสมได้ จะทำให้มีความสมดุลในสัมพันธภาพ นำไปสู่การเป็นเกราะป้องกันปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว รวมถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4) **การตอบสนองทางอารมณ์** (Affective responsiveness) ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะตอบสนองทางอารมณ์ต่อกันอย่างเหมาะสม ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ อารมณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีหลายแบบทั้งอารมณ์เชิงบวก เช่น อารมณ์รัก เป็นสุข และอารมณ์เชิงลบ เช่น กลัว โกรธ ครอบครัวที่ทำหน้าที่ปกติ จะแสดงอารมณ์ได้หลายแบบในปริมาณและสถานการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้งภายในครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

5) **ความผูกพันทางอารมณ์** (Affective involvement) ซึ่งหมายถึง ระดับความผูกพันห่วงใยที่สมาชิกมีต่อกัน รวมทั้งการแสดงออกซึ่งความสนใจและเห็นคุณค่าของกันและกัน ความผูกพันทางอารมณ์มีหลายระดับ คือ

5.1 **ปราศจากความผูกพัน** (Lack of involvement) สมาชิกในครอบครัวไม่สนใจใยดีกันเลย การเป็นครอบครัวมีความหมายเพียงการมาอยู่ร่วมชายคาเดียวกันเท่านั้น

5.2 **ผูกพันแบบไม่มีความรู้สึก** (Involvement devoid of feelings) สมาชิกมีความสนใจต่อกันเพียงเล็กน้อยโดยปราศจากความรักซึ่งทางอารมณ์และความห่วงใยด้วยน้ำใสใจจริงความสนใจในความเป็นอยู่ของ

อีกฝ่ายหนึ่งแทบไม่มีเลย หรือถ้ามีก็เป็นไปเพราะความอยากรู้อยากเห็น อยากรควบคุมอีกฝ่ายหนึ่ง หรือเป็นไปตามหน้าที่

5.3 ผู้ผูกพันเพื่อตนเอง (Narcissistic involvement) ความสนใจในอีกฝ่ายหนึ่งเป็นไปเพื่อตนเอง เพื่อเสริมคุณค่าให้ตนเอง ไม่ใช่ความสนใจที่มีต่ออีกฝ่ายหนึ่งอย่างจริงจัง

5.4 ผู้ผูกพันอย่างมีความเข้าใจ (Empathic involvement) ความสนใจผูกพันที่มีต่ออีกฝ่ายหนึ่งอย่างแท้จริง โดยมีพื้นฐานอยู่บนความเข้าใจในความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง ความผูกพันแบบนี้มีความเหมาะสมที่สุด เพราะจะสามารถตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของอีกฝ่ายหนึ่งได้อย่างเหมาะสม

5.5 ผู้ผูกพันมากเกินไป (Over involvement) ความผูกพันเป็นไปอย่างปกป้องหรือจู้จี้จ้านมากเกินไป จนอีกฝ่ายหนึ่งไม่มีความเป็นส่วนตัว หรือไม่มีความเป็นตัวของตัวเองอย่างเพียงพอ

5.6 ผู้ผูกพันเหมือนเป็นบุคคลเดียวกัน (Symbiotic involvement) เป็นความผูกพันที่แน่นแฟ้นจนทั้งคู่เหมือนเป็นบุคคลเดียวกัน และขอบเขตส่วนตัวของแต่ละคนนั้นไม่ชัดเจนหรือแทบไม่มีเลย

ความผูกพันทางอารมณ์ที่เหมาะสมของสมาชิกครอบครัวจะเป็นเครื่องมือป้องกันสมาชิกคนใดคนหนึ่งมาใช้เครื่องมือแอลกอฮอล์ได้

6) การควบคุมพฤติกรรม (Behavior control) ซึ่งหมายถึง วิธีการที่ครอบครัวควบคุมหรือจัดการกับพฤติกรรมของสมาชิก การควบคุมเป็นสิ่งที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกประพฤติตนอยู่ในขอบเขตอันเหมาะสม ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น การจัดการควบคุมพฤติกรรมที่เหมาะสมของคนในสมาชิกครอบครัว จะนำไปสู่การป้องกันและควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในที่สุด

2.5 ชนเผ่าลาหู่

ชาวลาหู่ ตามประวัติศาสตร์ของชนชาติ “ลาหู่” มีมานานไม่ต่ำกว่า 4,500 ปี โดยชาวลาหู่มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในทิเบต และอยู่ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ต่อมาได้ทยอยอพยพลงมาอยู่ทางตอนใต้ของจีนและเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่ปี 2423 ทางตอนเหนือของประเทศไทย โดยตั้งรกรากที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแห่งแรก ทั้งนี้ชนเผ่าลาหู่ได้แบ่งเป็นเผ่าย่อยอีกหลายเผ่า อาทิ ลาหู่ดำ ลาหู่แดง ลาหู่เหลือง ลาหู่ขาว ลาหู่ปะกิว ลาหู่ปะแกว ลาหู่เฮ้กะ ลาหู่ลาบา ลาหู่เซแล ลาหู่บาลา เป็นต้น

ปัจจุบันในประเทศไทยมีชนเผ่าลาหู่ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรชาวเขาที่มีจำนวนมากที่สุดอันดับสองรองจากชาวอาข่า อาศัยอยู่ราว 1.5 แสนคน โดยกระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามแนวชายแดนไทย - พม่ากว่า 800 หมู่บ้าน พื้นที่ที่มีชาวลาหู่อาศัยอยู่มากได้แก่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และลำปาง โดยเฉพาะตามพื้นที่ติดชายแดน ส่วนใหญ่แล้วชนเผ่าลาหู่มักจะอาศัยปะปนกับชนเผ่าอื่น ๆ หรือคนไทย มีเพียงส่วนน้อยที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือเป็นหมู่บ้าน เผ่าลาหู่ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ ลาหู่แดง ซึ่งมีการนับถือผี โดยโตโบหรือผู้นำทางศาสนา ส่วนลาหู่ดำหรือลาหู่เหลือง ก็มีการนับถือผีเช่นกัน นอกจากนี้เผ่าลาหู่ก็ยังมี การนับถือศาสนาคริสต์อีกด้วย

ด้านวิถีชีวิตของชนเผ่าลาหู่ นั้น โดยปกติแล้วชนเผ่าลาหู่ชอบอาศัยอยู่บนที่สูง และเป็นชนเผ่าที่ไม่ชอบความวุ่นวาย มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย เป็นชนเผ่าที่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้คนได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่า

จะยังชีพด้วยการปลูกข้าวและข้าวโพด เพื่อการบริโภคในครัวเรือน ลาหู่ก็ยังภูมิใจกับการเป็นนักล้าสัตว์ นอกจากนี้พวกเขายังเคร่งครัดกับกฎระเบียบของความถูกต้องและผิด ทุกๆ คนจะตอบคำถามในพื้นฐานเดียวกับคนรุ่นเก่า ชาวลาหู่เข้มแข็งต่อการยึดมั่นต่อความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และทำงานด้วยกันเพื่อยังชีพ

โดยสรุปชาวลาหู่นิยมดื่มแอลกอฮอล์ในเทศกาลต่าง ๆ และยังสามารถกลั่นแอลกอฮอล์ดื่มเองในหมู่บ้าน ไม่มีข้อห้ามในการดื่มแอลกอฮอล์ เด็กเยาวชนนิยมนั่งดื่มแอลกอฮอล์ในเทศกาลและในช่วงเวลาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ดังนั้นชาวลาหู่จึงเป็นกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยเหล้ามือสอง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การใช้แอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อการจัดการดูแลด้านสาธารณสุขทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผลกระทบทางตรงนั้น ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เอง เช่น ปัญหาทางด้านสุขภาพ ได้แก่ การเกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ และผลกระทบทางด้านเศรษฐศาสตร์และคุณภาพชีวิต เป็นต้น และผลกระทบทางอ้อม ได้แก่ ผลกระทบที่ไม่ได้เกิดขึ้นกับตัวผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เอง แต่เกิดขึ้นกับบุคคลที่อยู่รอบข้างผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ หรือที่เรียกว่า ภัยแอลกอฮอล์มือสอง ซึ่งกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมนั้น ได้แก่ สังคมชุมชน ครอบครัว และเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

อรรถชัย วลีวงศ์ (2559) รายงานว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะนำไปสู่การก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งร่างกาย ทรัพย์สิน โดยร้อยละ 87.6 ของผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีความผิดต่อชีวิตและร่างกายล้วนเกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ก่อนถูกจับกุมและมากกว่าร้อยละ 50.0 ของผู้ต้องขังวัยรุ่นก่ออาชญากรรมภายหลังการดื่มแอลกอฮอล์ภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ชั่วโมง อรรถชัย วลีวงศ์ (2558) ยังรายงานอีกว่า จากผลการสำรวจผลกระทบจากภัยเหล้ามือสองจากประชาชนไทย พบว่า ร้อยละ 29.3 เคยได้รับการพุดจาหยาบค้าย ร้อยละ 14.6 เคยได้รับการคุกคามตามท้องถนนจากคนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 31.2 นอนไม่หลับเพราะมีเสียงดังรบกวนจากผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการศึกษาอาการทางจิตเภทในเด็กที่ได้รับอิทธิพลจากการใช้ความรุนแรงจากสงคราม ภัยธรรมชาติ การตกเป็นเหยื่อการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ประเทศศรีลังกา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็ก 359 คน บิดา 88 คน และมารดา 122 คน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.8) รายงานว่ามีเหตุการณ์ที่ตกเป็นเหยื่อการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในบ้านเกิดขึ้นอย่างน้อย 1 เหตุการณ์ ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วเด็กๆ จะรายงานว่ามีการทำร้ายที่แตกต่างกัน โดยเด็กส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.6) กล่าวว่ามีการใช้ความรุนแรงที่บ้าน เช่น ถูกทุบลงบนลำตัวแขนหรือขา (ร้อยละ 76.9) ถูกตีด้วยวัตถุแข็ง (ร้อยละ 44.8) และถูกข่มขู่โดยวาจา (ร้อยละ 37.3) ซึ่งเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยที่สุด เด็กจำนวน 11 คน (ร้อยละ 3.1) มีประสบการณ์ได้รับการทารุณกรรมทางเพศที่บ้าน ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงดังกล่าวเกิดขึ้นจากทั้งบิดาและมารดา และสามารถสรุปได้ว่าประสบการณ์ในการอาศัยอยู่ในพื้นที่หลังสงครามและได้รับภัยธรรมชาติอาจนำไปสู่ความรุนแรงต่อเด็กในสถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้ง ซึ่งพบว่ามียกระดับความรุนแรงในครอบครัวที่สูง โดยความรุนแรงของคู่สมรสมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับการใช้ความรุนแรงของมารดาที่มีต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรง ในทำนองเดียวกันทุกประเภทของเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็ก

พบว่าการใช้เครื่องตีแมลลอกฮอลล์ของบิดาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการใช้ความรุนแรงของบิดาที่มีต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ (อรทัย วลีวงศ์, 2559)

จากการศึกษาความรุนแรงในครอบครัวในกลุ่มบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตเวช โดยการวิเคราะห์ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ รวมไปถึงปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และศึกษาความสัมพันธ์ของการดูแลใกล้เคียงความรุนแรงภายในครอบครัว และญาติพี่น้อง โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใหญ่ 573 คนในสหรัฐอเมริกา จากการทำแบบสำรวจออนไลน์ ซึ่งพบว่าความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับปัจจัยดังต่อไปนี้: รายได้ ประวัติการตีแมลลอกฮอลล์และใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ประวัติการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวช อายุของผู้ถูกกระทำ สถานะการจ้างงาน สุขภาพจิต ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ซึ่งการใกล้เคียงความรุนแรงภายในครอบครัว ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การเพิ่มการเข้าถึงการรักษาสุขภาพจิตและการลดการใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติด เป็นต้น (ธวัชชัย อภิเดชกุล, 2560)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้แอลกอฮอล์กับความผิดปกติของครอบครัว (สาวิตรี อัจฉางค์กรชัย, 2560) โดยศึกษาจากผลจากรูปแบบการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลใกล้ชิด (Intimate Partner Violence; IPV) จากคูร์ก (แต่งงานแล้ว หรืออาศัยอยู่รวมกัน) จำนวน 1,615 คน ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า คูร์กส่วนใหญ่มีนิสัยการดื่มเหล้าเหมือนกัน (ร้อยละ 69 ในประเภทเครื่องดื่มประเภทเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้านี้เกี่ยวกับรูปแบบการดื่มของคูร์ก ที่ดำเนินการศึกษากับตัวอย่างในชุมชนขนาดเล็ก (อรทัย วลีวงศ์, 2558) ผลการวิจัยของ Leadley et al., 2000 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีความแตกต่างที่สำคัญในปริมาณที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รักมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาความสัมพันธ์ที่รุนแรง เช่น การโต้เถียง และความรุนแรงทางร่างกาย ซึ่งอาจอธิบายถึงอัตรา IPV ที่สูงขึ้นในคูร์กเมื่อเทียบกับการดื่มแอลกอฮอล์ปานกลาง ที่น่าสนใจ คือ ในคูร์กที่ผู้หญิงดื่มมากกว่าผู้ชายมีโอกาสน้อยกว่าที่จะเกิดความรุนแรงทางกายภาพ เมื่อเทียบกับคูร์กที่ผู้ชายดื่มมากกว่าผู้หญิง (สาวิตรี อัจฉางค์กรชัย, 2560) อีกปัจจัยที่น่าสนใจก็คือสถานะเชื้อชาติผสมผสาน คาดว่าความทุกข์ทรมานจากความสัมพันธ์ เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างคูร์กต่างเชื้อชาติ อาจได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยจากครอบครัวเพื่อนและชุมชนโดยทั่ว ๆ ไป และทำให้เกิดความเครียดมากกว่าคูร์กที่มีเชื้อชาติเดียวกัน (Sriskandarajah, 2015) และสุดท้ายนี้ในคูร์กที่มีการใช้ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลใกล้ชิด มีผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อเด็กซึ่งรวมถึงความเสี่ยงในการพัฒนาการล่าช้าพัฒนาการปัญหาความรู้สึกละเลยและปัญหาพฤติกรรมร้ายแรง (อรทัย วลีวงศ์, 2558)

การศึกษาการใช้ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลใกล้ชิด (Intimate Partner Violence; IPV) และการใช้แอลกอฮอล์ ในผู้ป่วยจิตเวชที่มีเจตนาฆ่าตัวตาย ในโรงพยาบาลจิตเวช เพื่อการตรวจคัดกรองการคัดกรองความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลใกล้ชิด โดยได้ดำเนินการศึกษาในหน่วยบริการผู้ป่วยโรคจิตเภทผู้ใหญ่ที่โรงพยาบาลจิตเวช โดยการสอบถามประวัติผู้ที่อยู่ใกล้ชิด บทบาทหน้าที่ของครอบครัว และการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้ป่วยที่ได้รับการคัดเลือกมีอายุระหว่าง 18 ถึง 65 ปี มีการใช้ภาษาอังกฤษคล่องแคล่วและเคยมีเจตนาฆ่าตัวตาย อาศัยอยู่กับเพื่อนสนิทอย่างน้อย ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งมีผู้ได้รับการประเมิน 110 ราย

ซึ่งข้อมูลถูกรวบรวมตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2547 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 โดยผลการศึกษาพบว่ามากกว่ากว่า ร้อยละ 90ของผู้ป่วยจิตเวชที่มีเจตนาฆ่าตัวตาย เคยได้รับการใช้ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคลใกล้ชิด (IPV) และเป็นเหยื่อในความสัมพันธ์ในช่วงปีที่ผ่านมา ซึ่งผู้ป่วยทั้งชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการกระทำผิดใด ๆ ทั้งการถูกระงับการกระทำทารุณ การบอบช้ำของครอบครัว ซึ่งผลของการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่าผู้ป่วยจิตเวชที่มีเจตนาฆ่าตัวตายจะได้รับประโยชน์จากการคัดกรอง IPV (Labrum, 2016)

จากการศึกษาของธวัชชัย อภิเดชกุล (2560) พบว่าชนเผ่าลาหู่เพศชายและหญิงนั้นมีสัดส่วนการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่แตกต่างกัน โดยที่ความแตกต่างทางเพศไม่เป็นสิ่งตัดสินได้ว่าสามารถดื่มได้หรือไม่ได้ แต่เพศกลับมีบทบาทในด้านการเลือกประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าโดยที่พบว่าการดื่มเบียร์นั้นผู้ดื่มส่วนมากจะเป็นผู้หญิง การดื่มเหล้าจะพบมากในเพศชาย โดยมีความเชื่อที่ว่าเครื่องดื่มเบียร์นั้นไม่แรงเท่าเหล้า เบียร์จึงเป็นเครื่องดื่มของผู้หญิงแต่เหล้าเป็นเครื่องดื่มของผู้ชายเพราะแรงกว่า เหตุผลของการดื่มของเพศชายนั้น ต้องการดื่มเพื่อต้องการการยอมรับจากสังคมว่าตนเองนั้นเป็นผู้ใหญ่ แต่ในขณะที่เพศหญิงนั้นเริ่มดื่มเหล้าเมื่อรู้สึกที่สามารถดูแลตนเองได้โดยเฉพาะการดูแลตนเองได้ในเรื่องเพศของตนเอง ชาวลาหู่เริ่มมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 9 ขวบแต่ส่วนมากจะเริ่มดื่มเมื่ออายุ 15 ปีทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยพบว่าชนเผ่าลาหู่ใช้น้ำอายุเป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินเพื่ออนุญาตหรือยินยอมให้คนในชนเผ่าสามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยไม่มีผิด ซึ่งพบว่าเผ่าลาหู่ได้รับการยินยอมให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป

ในขณะที่เดียวกันพบว่าคนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและทำไร่ไถนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังจากเลิกงาน ที่มาของรายได้ของชนเผ่าลาหู่ส่วนใหญ่มาจากการรับจ้างและการเกษตร โดยพบว่ารายได้นั้นสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมาก นอกจากนั้นยังพบว่าปริมาณของรายได้นั้นก็ยังมีผลต่อการดื่มอีกด้วย โดยพบว่าหากมีรายได้มากก็จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากและเมื่อรายได้ลดลงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะลดลงด้วย

เผ่าลาหู่มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงบางประเด็น เช่นหลายคนเข้าใจว่าแอลกอฮอล์นั้นไม่ใช่สารเสพติด นอกจากนั้นเผ่าลาหู่ยังมีทัศนคติในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าเป็นเรื่องปกติใคร ๆ ก็ดื่มได้ ดื่มแล้วอารมณ์ดีประกอบกับหากคนนั้นสามารถหาเงินมาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เองได้ก็ยิ่งจะมีความชอบธรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือถ้าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วไม่มีผลกระทบกับการเรียน หรือไม่ถูกตำหนิก็สามารถดื่มได้ตามปกติ มีความชอบธรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเยาว์ชนลาหู่เห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผู้ใหญ่ การเฉลิมฉลอง เมื่อมีงานรื่นเริง มีเรื่องที่ต้องยินดีหรือแม้กระทั่งเรื่องเสียใจก็จะใช้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเป็นสัญลักษณ์ เพื่อแสดงออกถึงความดีใจ เสียใจ แสดงถึงความเคารพ อีกทั้งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางชนิด เช่น แอลกอฮอล์นั้นอยู่ในวิถีชีวิตประจำวันและวัฒนธรรมประเพณีของเผ่าลาหู่ ตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิตแม้กระทั่งบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว ก็ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปกติ แต่มีบางส่วนหนึ่งนั้นมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนที่ตนเองจะเป็นผู้ดื่ม แต่เมื่อตนเองเป็นผู้ดื่มทัศนคติขณะที่ดื่มกลับ

รู้สึกเป็นเรื่องปกติ เมื่อสอบถามทัศนคติหลังจากที่ดื่มแล้วพบว่าก็ยังมึนทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนที่เมา เช่น เสียงดัง การทะเลาะวิวาท การเมาแล้วหลับตามข้างทาง เป็นต้น แต่พบว่ากลุ่มคนที่ทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนที่เมาก็จะพยายามควบคุมตนเองไม่ให้เมาจนไม่สามารถควบคุมตนเองไม่ได้

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการศึกษาชนลาหู่ นั้น พบว่าครอบครัว บางครอบครัวนั้นนิยมดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำโดยเฉพาะเวลาเย็นหลังเลิกงาน หรือบางครอบครัวนั้นจะดื่มในช่วงที่มีเทศกาลต่าง ๆ ในชนเผ่า โดยมากผู้ที่ดื่มจะเป็นพ่อ ในงานเฉลิมฉลองของชนเผ่าลาหู่ นั้นมีการเลี้ยงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันเกือบทุกงาน มีการให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งต้อนรับแขกที่มาเยี่ยม เมื่อมีงานเฉลิมฉลอง และเนื่องจากชาวลาหู่ นั้นมีประวัติศาสตร์เป็นของตนเองมาเป็นเวลานานทำให้มีความเชื่อเป็นของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การดื่มเพื่อเป็นยาในผู้สูงอายุ การดื่มเพื่อล้างของไม่ดีออกจากตัวตามความเชื่อทางไสยศาสตร์ เป็นต้น

ชาวลาหู่ นั้นมีการเดินทางออกไปทำงานนอกหมู่บ้านเป็นจำนวนมากและเป็นเวลานาน ทำให้มีการรับเอาวัฒนธรรมของชุมชนภายนอกมาโดยเฉพาะชุมชนคนท้องถิ่น (คนเหนือ) มาในชุมชนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่น่าสนใจคือการดื่มเหล้าหลังเลิกงาน ซึ่งตามวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวลาหู่ นั้นไม่มีการดื่มเหล้าหลังเลิกงาน เป็นต้น (ธวัชชัย อภิเดชกุล, 2560)

ผลกระทบจากภัยแล้งมือสองในชาวลาหู่ พบว่า ชาวลาหู่ ส่วนหนึ่งมีประสบการณ์ที่ไม่ดีเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนใกล้ชิดของคนในครอบครัวของคนในชุมชน เช่น คนในครอบครัวทะเลาะกัน คนในชุมชนได้รับอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์ พุดเสียงดัง นอนกรน ผู้หญิงท้องก่อนแต่งงาน เด็กผู้หญิงมีความหวาดกลัวเนื่องจากพ่อพาเพื่อน ๆ มากินเหล้าที่บ้าน เสียสุขภาพ ครอบครัวไม่มีเงินใช้ ไม่มีเงินส่งเสียลูกหลานเรียนหนังสือและบางคนจะเข้าสู่การค้าสิ่งผิดกฎหมายต่อไป

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาที่ชัดเจนเรื่องผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและผลกระทบครอบครัวอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานและคุณภาพ เพื่อประเมินสถานการณ์และเข้าใจรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางการแก้ไขต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการวิจัยแยกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อกระบวนการเกิดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวของชาวลาหู่

3.1.1 รูปแบบการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกครอบครัวที่ชัดเจน เพื่อศึกษากระบวนการเกิดผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ของคนในสมาชิกครอบครัว

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือก

กลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวชาวลาหู่ที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในสมาชิกครอบครัวที่ชัดเจน การคัดเลือกจะใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

3.1.3 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยกรอบแนวคำถามที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากระบวนการเกิดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รายละเอียดตามภาคผนวก

3.1.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย การประสานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ คือ นายอำเภอเพื่อเข้าดำเนินการวิจัย และขออนุญาตผู้ใหญ่บ้านเพื่อเข้าพื้นที่ในการเก็บข้อมูลและประสานคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะที่ต้องการ คือ เป็นครอบครัวที่มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมี 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขออนุญาตเข้าดำเนินการวิจัยกับผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านลิไซ่ ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และบ้านจะสือ ตำบลบ้านไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ขั้นที่ 2 อธิบายวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 3 ขอให้ผู้ใหญ่บ้านคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาครอบครัวจากการดื่มแอลกอฮอล์

ขั้นที่ 4 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4-5 ครอบครัว

ขั้นที่ 5 การสัมภาษณ์ดำเนินการเข้าสัมภาษณ์เชิงลึก 4-6 ครั้ง โดยข้อมูลส่วนที่สำคัญ ๆ จะได้จาก การสัมภาษณ์ช่วงหลัง ๆ โดยผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ เป็นพยาบาลจิตเวชที่มีประสบการณ์

ขั้นที่ 6 การแปลผลการวิจัย

ขั้นที่ 7 เป็นการพัฒนาแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องในกลุ่มนักวิจัย จนเชื่อมั่นแล้วและสามารถสรุปเป็นรูปแบบหรือกระบวนการเกิดผลผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสมาชิกครอบครัว

3.2 ขั้นตอนที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความชุกของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวและศึกษาลักษณะพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นของสมาชิกในครอบครัวของชาวลาหู่

3.2.1 รูปแบบการศึกษา

รูปแบบการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณแบบสำรวจภาคตัดขวาง (Cross-sectional study design) เพื่อให้ได้ลักษณะและผลกระทบจากความรุนแรงภัยเหล่านี้มือสองในมิติต่าง ๆ ในกลุ่มชาวเขาเผ่าลาหู่

3.2.2 พื้นที่ ประชากร จำนวนขนาดตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

พื้นที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คัดเลือกจากหมู่บ้านชาวลาหู่ ทั้งหมด 216 หมู่บ้านจาก 6 อำเภอ ในจังหวัดเชียงรายที่มีชนชาวเขาเผ่าลาหู่อาศัยอยู่ ได้แก่ อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่จัน อำเภอเมือง อำเภอพาน อำเภอเวียงป่าเป้าและอำเภอแม่สรวย

ประชากรศึกษา คือ ครอบครัวชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงรายที่มีสมาชิกคนใดคนหนึ่งในครอบครัวที่มีพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ขนาดตัวอย่าง ขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คำนวณกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร

$$n = [Z^2\alpha_2 * P * Q] / e^2$$

P = ความชุกของการเกิดปัญหาของภัยเหล่านี้มือสองในครอบครัว ซึ่งเท่ากับร้อยละ 29.3

(วลิวงส์, 2559) = 0.293

Q = 1-P = 0.707

Z = 2 tailed alpha error 95%CI = 1.96

e = Accepted minimal error = 0.05

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 318 คน (ครอบครัว) จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ 318 คน หรือครอบครัว เพิ่มขนาดตัวอย่างที่อาจจะเกิดจากความผิดพลาดในกระบวนการวิจัย ร้อยละ 10 (จำนวน 32 คน) จำนวนทั้งหมด 350 คน (ครอบครัว) สำหรับผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือ 350 ครอบครัวและสมาชิกครอบครัวเฉลี่ย 5 คน

3.2.3 กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการเอารายชื่อหมู่บ้านของชาวลาหู่ในจังหวัดเชียงรายมาเรียงตามลำดับตัวอักษรแล้วทำการสุ่มโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ โดยได้ทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อหมู่บ้านสำหรับเก็บกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อทางการ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ
1	ห้วยกุ่ม	แม่สลัก	9	ห้วยชมภู	เมือง
2	ย่านำ	ย่านำ	16	วาวี	แม่สรวย
3	ห้วยน้ำริน	เมืองน้อย	8	แม่เจดีย์ใหม่	เวียงป่าเป้า
4	ผาจิปางวัว	ผาจิปญาไพร	15	เทอดไทย	แม่ฟ้าหลวง
5	หนองเขียว	หนองเขียว	12	แม่กรณ์	เมือง
6	จะดะ	ปางสา	17	ป่าตึง	แม่จัน
7	ห้วยกระ	ห้วยกระ	26	แม่สลองใน	แม่ฟ้าหลวง
8	แม่ตำสองสบ	บาทลา	19	ท่าก้อ	แม่สรวย
9	บ้านจะคือ	จะคือ	10	ห้วยชมภู	เมือง
10	ห้วยอื่น	ห้วยอื่น	10	เทอดไทย	แม่ฟ้าหลวง

3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือในการดำเนินศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง โดยที่มันักวิจัยพัฒนาขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลที่ได้จากพื้นที่ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

เนื้อหาที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว จำนวนสมาชิกในทั้งหมดในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกันจริงในปัจจุบัน รายได้ของครอบครัว เป็นต้น

เนื้อหาที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ข้อมูลทั่วไปเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะประชากรทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อาทิ เพศอายุ สถานภาพสมรส ศาสนา การศึกษา เป็นต้น

เนื้อหาที่ 3 ประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่และการใช้สารเสพติดอื่น ๆ

เนื้อหาที่ 4 ประสบการณ์ที่เคยได้รับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว

เนื้อหาที่ 5 ถามเพิ่มเติมเฉพาะผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเรื่องขนาด ปริมาณการดื่ม เป็นต้น

แบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบความตรงของเนื้อหา (Validity) ของเครื่องมือ (แบบสอบถาม) ครั้งแรกในหมู่บ้านของชาวล่าหู่ ในเขตอำเภอเมือง 1 หมู่บ้าน จำนวน 11 คนและได้ทำการปรับปรุง จากนั้นได้ทำการจัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทั้งหมด 3 ท่าน หลังได้รับคำชี้แนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ก็ได้ทำการแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้งก่อนที่จะลงทำการทดสอบแบบสอบถามครั้งที่ 2 ในหมู่บ้านของชาวล่าหู่ ในเขตอำเภอแม่จัน 2 หมู่บ้าน จำนวน 30 คน ก่อนที่จะได้ใช้จริงในการเก็บข้อมูล

3.2.5 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากหมู่บ้านทั้งหมด 10 หมู่บ้าน (ตามตารางที่ 1) โดยมี 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ดำเนินการสุ่มจากรายชื่อหมู่บ้านชาวล่าหู่ในจังหวัดเชียงราย ปี 2560

ขั้นที่ 2 ขออนุญาตเข้าพื้นที่เข้าดำเนินการวิจัยจากนายอำเภอทุกแห่งที่เป็นพื้นที่หมู่บ้านที่สุ่มมาได้

ขั้นที่ 3 ประสานไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อขอเบอร์โทรศัพท์ของผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำหมู่บ้านอื่น ๆ

ขั้นที่ 4 ทีมนักวิจัยได้มีการนัดหมายกับผู้นำหมู่บ้านเพื่อขอเข้าพบและชี้แจงรายละเอียดการวิจัยตลอดทั้งขออนุญาตเข้าทำวิจัยในหมู่บ้าน ตลอดทั้งคัดแยกครอบครัวที่มีผู้ดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 คน จากจำนวนครอบครัวทั้งหมดในชุมชน

ขั้นที่ 5 พัฒนาอบรมผู้ช่วยนักวิจัยหรือผู้ที่ช่วยเก็บข้อมูล จำนวน 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน ซึ่งเป็นเยาวชนชาวลาหู่

ขั้นที่ 6 เข้าพื้นที่เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลในครอบครัวที่มีสมาชิกอย่างน้อย 1 คน ที่ดื่มแอลกอฮอล์

ขั้นที่ 7 สมาชิกครอบครัวทุกคนจะได้รับการอธิบายข้อมูลการวิจัยรวมถึงวัตถุประสงค์การวิจัย และลงลายมือชื่อเข้าร่วมโครงการวิจัยก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 8 ดำเนินการสัมภาษณ์เป็นราย ๆ ระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ในพื้นที่เฉพาะ และการสัมภาษณ์จะเป็นผู้ชายสัมภาษณ์ผู้ชายและผู้หญิงสัมภาษณ์ผู้หญิง ส่วนผู้ที่ตอบเองได้ก็ให้ตอบแบบสอบถามเอง ใช้เวลาประมาณ 20 นาทีต่อคน

ขั้นที่ 9 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์จะถูกแปลงเป็นรหัสและนำเข้าสู่การวิเคราะห์

ขั้นที่ 10 วิเคราะห์และแปลผลการวิจัย

3.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติเชิงพรรณนา เช่น ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น ใช้ในการอธิบายลักษณะของกลุ่มศึกษาต่าง ๆ

การวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ Chi-square test ที่ค่า $\alpha = 0.05$

3.3 จริยธรรมการวิจัย

โครงการวิจัย เครื่องมือการวิจัยตลอดทั้งกระบวนการวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เลขที่ REH-60107 (ภาคผนวก)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยโครงการวิจัยเรื่องลักษณะและผลกระทบของภัยแล้งมือสองต่อสมาชิกครอบครัวในชนเผ่าลาหู่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความชุกของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงกระบวนการเกิดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวของชาวลาหู่ แสดงผลการดำเนินการดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของครอบครัวที่ใช้แอลกอฮอล์
2. ลักษณะผลกระทบระดับครอบครัว
3. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
4. ลักษณะของสมาชิกที่ดื่มแอลกอฮอล์
5. ลักษณะผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์
6. การเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์
7. ตัวอย่างรูปแบบหรือลักษณะผลกระทบและกระบวนการเกิดผลกระทบจากการสมาชิกครอบครัวที่ดื่มแอลกอฮอล์ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวลาหู่ที่ทำการศึกษา

4.1 ลักษณะทั่วไปของครอบครัวที่ใช้แอลกอฮอล์

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจำนวน 350 ครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 คน จากทั้งหมด 719 ครอบครัว (ร้อยละ 48.7) จาก 10 หมู่บ้าน ในจังหวัดเชียงราย

ครอบครัวชาวลาหู่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คน (Mean=5.5±2.1) และมีสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันจริงโดยเฉลี่ย 4 คน (Mean=4.8± 1.9) มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่อครอบครัว 55,778 บาท (Mean=55,778± 80,915) ซึ่งมีรายได้อยู่ในระดับพอใช้ (ร้อยละ 74.0) มีที่ดินทำกินของตนเอง (ร้อยละ 85.9) โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 10 ไร่

ร้อยละ 78.0 ของครอบครัวชาวลาหู่มีเด็กที่อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 2 คน และร้อยละ 29.3 มีสมาชิกครอบครัวที่อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 1 คน มีร้อยละ 0.6 มีสมาชิกครอบครัวที่ป่วยและไม่สามารถดูแลตนเองได้ เฉลี่ยครอบครัวละ 1 คน และร้อยละ 3.8 มีสมาชิกครอบครัวที่พิการ เฉลี่ย 3 คนต่อร้อยครอบครัว (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ลักษณะทั่วไปของครอบครัวชาวลาหู่ในการศึกษา

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้งหมด (ครอบครัว)	350	100.0
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
≤5	198	56.9
6-10	143	40.8
>10	9	2.3
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกันจริง (คน)		
≤5	235	67.1
6-10	111	31.7
>10	4	1.2
รายได้ต่อปีต่อครอบครัว (บาท)		
<50,000	233	67.5
50,001-100,000	67	18.8
>100,001	50	13.9
ความพอเพียงของรายได้		
มีเงินเก็บ	15	3.5
พอใช้	255	74.1
มีหนี้สิน	80	22.4
ที่ดินทำกิน (ไร่)		
ไม่มี	52	14.1
มี	298	85.9
สมาชิกครอบครัวที่อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี		
ไม่มี	78	22.0
มี	272	78.0
สมาชิกครอบครัวที่อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี		
ไม่มี	247	70.7
มี	103	29.3

ตารางที่ 2 ลักษณะทั่วไปของครอบครัวชาวลาหู่ลักษณะทั่วไปของครอบครัวชาวลาหู่ในการศึกษา(ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกครอบครัวที่ป่วยและไม่สามารถดูแลตนเองได้		
ไม่มี	347	99.4
มี	3	0.6
สมาชิกครอบครัวที่พิการ		
ไม่มี	335	96.2
มี	14	3.8
ผู้ดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยที่ดูแลตนเองไม่ได้ และผู้พิการ		
พ่อ	173	49.4
แม่	154	44.0
ลูก	70	20.0
อื่น ๆ เช่น ดูแลตนเอง ตายาย สามี/ภรรยา พี่สาว หลาน	15	4.3

4.2 ลักษณะผลกระทบจากการตีมีแอลกอฮอล์ระดับครอบครัว

ในภาพรวมระดับครอบครัว พบว่า ร้อยละ 27.4 ของครอบครัวชาวลาหู่เคยมีสมาชิกในครอบครัวได้รับอุบัติเหตุจากการตีมีแอลกอฮอล์ในหนึ่งปีที่ผ่านมา ร้อยละ 28.3 เคยมีความขัดแย้งในครอบครัวโดยมีสาเหตุมาจากการตีมีแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 9.4 เคยมีความขัดแย้งกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัวจากการตีมีแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว และร้อยละ 13.5 มีสมาชิกครอบครัวที่เป็นเพศหญิงเคยถูกละเมิดหรือคุกคามทางเพศโดยมีสาเหตุมาจากการตีมีแอลกอฮอล์ของสมาชิกครอบครัว รวมถึงมีร้อยละ 3.8 ของเด็กและผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกในครอบครัวของชาวลาหู่เคยถูกละเลยหรือเลี้ยงดูโดยมีสาเหตุมาจากการตีมีแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลกระทบจากการตีมีแอลกอฮอล์ระดับครอบครัว

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้งหมด (ครอบครัว)	350	100.0
อุบัติเหตุจากการตีมีแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวใน 1 ปีที่ผ่านมา		
ไม่เคย	254	72.6
เคย	96	27.4
ความขัดแย้งในครอบครัว		
ไม่มี	251	71.7
มี	99	28.3

ตารางที่ 3 ผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ระดับครอบครัว (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ความขัดแย้งกับบุคคลภายนอกครอบครัว		
ไม่มี	317	90.6
มี	33	9.4
การคุกคามทางเพศต่อผู้หญิง		
ไม่มี	295	86.5
มี	55	13.5
การละเลยหรือทอดทิ้งเด็กและผู้สูงอายุ		
ไม่มี	335	96.2
มี	15	3.8

ตารางที่ 4 อุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ระดับครอบครัว

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้งหมด (ครอบครัว)	350	100.0
หกล้ม		
ไม่เคย	312	89.4
เคย	38	10.6
รถล้มหรือคว่ำ		
ไม่เคย	329	94.3
เคย	21	5.7
ชนสิ่งของ		
ไม่เคย	347	99.4
เคย	3	0.6
รถชนรถ		
ไม่เคย	347	99.4
เคย	3	0.6

ในส่วนอุบัติเหตุอันเนื่องจากการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ร้อยละ 27.4 ของครอบครัวชาวลาหู่พบว่าเคยมีสมาชิกในครอบครัวประสบอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์ โดยแบ่งเป็นร้อยละ 10.6 เคยหกล้ม ร้อยละ 5.7 เคยรถล้มหรือรถคว่ำ ร้อยละ 0.6 เคยชนสิ่งของ ร้อยละ 0.6 เคยรถชนรถ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 5 ผลกระทบของการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ระดับครอบครัวในรอบ 1 ปี

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้งหมด (ครอบครัว)	350	100.0
การทะเลาะกันทางวาจาในครอบครัวในหนึ่งปีที่ผ่านมา		
ไม่มี	253	72.3
มี	97	27.7
การทำลายสิ่งของในหนึ่งปีที่ผ่านมา		
ไม่มี	309	88.3
มี	41	11.7
การทำร้ายร่างกายในครอบครัวในหนึ่งปีที่ผ่านมา		
ไม่มี	312	89.3
มี	38	10.7
การทะเลาะกันทางวาจากับบุคคลภายนอกครอบครัวในหนึ่งปีที่ผ่านมา		
ไม่มี	318	90.9
มี	32	9.1
การทำร้ายร่างกายบุคคลภายนอกครอบครัวในหนึ่งปีที่ผ่านมา		
ไม่มี	335	95.7
มี	15	4.3

ผลกระทบจากการตีแอลกอฮอล์ในระดับครอบครัวในหนึ่งปีที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 27.7 เคยมีการทะเลาะกันโดยมีสาเหตุมาจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 11.7 มีการทำลายสิ่งของ ร้อยละ 10.7 มีการทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 9.1 มีสมาชิกในครอบครัวทะเลาะกับบุคคลภายนอกครอบครัวโดยมีสาเหตุมาจากการตีแอลกอฮอล์ในหนึ่งปีที่ผ่านมา และ ร้อยละ 4.3 มีการทำร้ายร่างกาย (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 6 ผลกระทบด้านการถูกละเมิดหรือคุกคามทางเพศต่อผู้หญิงระดับครอบครัว

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้งหมด (ครอบครัว)	350	100.0
การถูกพุดจาเข้าไปในทางเพศหรือพุดลวนลามทางเพศ		
ไม่เคย	322	93.4
เคย	28	6.6
การเปิดเผยหรืออวดอวัยวะเพศให้ดู		
ไม่เคย	347	96.5
เคย	12	3.5

ตารางที่ 6 ผลกระทบด้านการถูกละเมิดหรือคุกคามทางเพศต่อผู้หญิงระดับครอบครัว (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
การถูกกอดจูบผู้หญิงโดยที่ผู้หญิงไม่เต็มใจ		
ไม่เคย	347	96.5
เคย	12	3.5
การถูกลวนลาม โดยการบีบ ลูบ คลำ แต่ไม่มีการสอดใส่อวัยวะ		
ไม่เคย	335	97.5
เคย	15	2.5
การถูกพยายามหรือบังคับให้มีเพศสัมพันธ์		
ไม่เคย	330	95.9
เคย	20	4.1
การถูกพุดจาแสดงความหึงหวง		
ไม่เคย	310	91.2
เคย	40	8.8
การถูกข่มขู่ว่าจะเลิก		
ไม่เคย	314	92.4
เคย	36	7.6

ครอบครัวชาวลาหู่ที่มีสมาชิกครอบครัวที่เป็นเพศหญิง เคยมีประสบการณ์การถูกละเมิดจากสมาชิกในครอบครัวโดยมีสาเหตุมาจากการตีแม่แอลกอฮอล์ในหนึ่งปีที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 6.6 เคยถูกพุดจาออกไปในทางเพศหรือพุดลวนลามทางเพศ ร้อยละ 3.5 เคยเปิดเผยหรืออวดอวัยวะเพศให้ดู ร้อยละ 3.5 เคยถูกกอดจูบโดยผู้หญิงไม่เต็มใจ ร้อยละ 2.5 เคยถูกลวนลาม โดยการบีบ ลูบ คลำ มีการใช้นิ้วมือแต่ไม่มีการสอดใส่อวัยวะ ร้อยละ 4.1 เคยถูกพยายามหรือบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 8.8 เคยถูกพุดจาแสดงความหึงหวง และร้อยละ 7.6 เคยถูกข่มขู่ว่าจะเลิก (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 7 ผลกระทบต่อเด็กหรือผู้สูงอายุในระดับครอบครัว

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้งหมด (ครอบครัว)	146	100.0
ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง		
ไม่เคย	137	93.8
เคย	9	6.2
ไม่ให้ค่าใช้จ่าย		
ไม่เคย	139	95.2

ตารางที่ 7 ผลกระทบต่อเด็กหรือผู้สูงอายุในระดับครอบครัว (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	7	4.8
โยนภาระให้ดูแลบุตรหลาน/เหลน/ลูก /น้อง		
ไม่เคย	137	93.8
เคย	9	6.2
ไม่จัดเตรียมสิ่งจำเป็นพื้นฐานให้ เช่น อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษา		
ไม่เคย	142	97.3
เคย	4	2.7
ไม่สนใจดูแลเมื่อเจ็บป่วย		
ไม่เคย	144	98.6
เคย	2	1.4
การถูกผลักไสไล่ให้ออกจากบ้าน		
ไม่เคย	333	95.1
เคย	17	4.9

ครอบครัวชาวลาหู่ที่มีสมาชิกในครอบครัว อายุ ≤ 15 ปีและอายุ ≥ 60 ปี ร้อยละ 6.2 เคยประสบกับการถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียวตามลำพังในหนึ่งปีที่ผ่านมาโดยมีสาเหตุมาจากการตีแอลลูกฮอลล์ของสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 4.8 เคยไม่ได้รับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 6.2 เคยถูกโยนภาระให้ดูแลบุตรหลาน/เหลน/ลูก /น้อง ร้อยละ 2.7 เคยถูกให้ไม่จัดเตรียมสิ่งจำเป็นพื้นฐานให้ เช่น อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษา ยารักษาโรค ร้อยละ 1.4 ไม่สนใจดูแลเมื่อเจ็บป่วย และร้อยละ 4.9 เคยถูกผลักไสไล่ให้ออกจากบ้าน (ตารางที่ 7)

4.3 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,031 คน (จาก 350 ครอบครัว) กลุ่มแบ่งเป็น ร้อยละ 47.0 เป็นเพศชาย ร้อยละ 53.0 เป็นเพศหญิง เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 36 ปี ($Mean=36.5$, $SD=17.3$) พบว่า ร้อยละ 49.1 มีลักษณะนิสัยใจเย็น ร้อยละ 67.4 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 52.9 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 41.0 มีอาชีพเป็นเกษตรกร และร้อยละ 47.5 ไม่เคยเรียนหนังสือ ร้อยละ 54.2 มีรายได้เป็นช่วง ๆ ตามช่วงที่ทำงาน และร้อยละ 91.6 ไม่มีโรคประจำตัว

ร้อยละ 89.8 มีการพูดคุยสื่อสารกันในวันหรือเกือบทุกวัน ร้อยละ 70.8 สามารถเล่าเรื่องความกังวลให้คนในครอบครัวฟังได้มาก ร้อยละ 70.5 เมื่อมีปัญหาร้ายแรงคุณสามารถพึ่งพาคนในครอบครัวได้ระดับมาก และร้อยละ 33.9 เคยได้รับผลกระทบอย่างน้อยหนึ่งอย่างโดยมีสาเหตุมาจากการตีแอลลูกฮอลล์ของสมาชิกครอบครัว (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

	ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ทั้งหมด			
		1,031	100.0
เพศ			
	ชาย	485	47.0
	หญิง	546	53.0
อายุ (ปี)			
	≤ 15	104	9.9
	16-59	804	78.5
	> 60	123	11.6
<i>Mean=36.4, SD=17.3 (Min=5, Max=89)</i>			
ลักษณะนิสัย			
	เก็บตัว	107	9.1
	อ่อนไหวง่าย	145	12.4
	ใจร้อน	275	23.4
	ใจเย็น	576	49.1
	เชื่อมั่นในตัวเองสูง	64	5.5
	ลักษณะนิสัยอื่นๆ	6	0.5
สถานภาพสมรส			
	โสด	246	23.9
	คู่	688	67.4
	หย่า	23	2.0
	คู่แต่แยกกันอยู่	12	0.9
	หม้าย	62	5.9
ศาสนา			
	พุทธ (ผีบรรพบุรุษ)	544	52.9
	คริสต์	482	46.8
	อิสลาม	5	0.3

ตารางที่ 8 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	487	47.5
ประถมศึกษา	309	30.1
มัธยมศึกษา	187	18.1
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	45	4.2
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	3	0.1
อาชีพ		
นักเรียน	134	11.3
ว่างงาน	148	12.5
เกษตรกร	486	41.0
รับจ้าง	337	28.4
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	15	1.3
ราชการ	4	0.3
หาของป่า	41	3.5
อาชีพอื่น ๆ	20	1.7
รูปแบบรายได้		
ไม่มีรายได้	262	25.0
มีรายได้แบบต่อเนื่องตลอดปี	221	20.8
มีรายได้เป็นบางช่วง (ช่วงที่ทำงาน)	548	54.2
โรคประจำตัว		
ไม่มี	938	91.6
มี	93	8.4
ต้องพบแพทย์เป็นประจำหรือไม่		
ไม่ต้องพบแพทย์เป็นประจำ	12	6.1
ต้องพบแพทย์เป็นประจำ	71	93.9
ความถี่ของการสื่อสารในครอบครัว		
ทุกวัน/เกือบทุกวัน	919	89.8
ทุกอาทิตย์	46	4.3
เดือนละ 1-3 ครั้ง	45	4.2
น้อยกว่า เดือนละครั้ง	16	1.4
ไม่เคยเลย	5	0.3

ตารางที่ 8 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ความสามารถพึ่งพาได้ของสมาชิกในครอบครัวเมื่อมีปัญหา		
ได้มาก	725	70.5
ได้บ้าง	279	27.1
ได้เล็กน้อย	25	2.3
ไม่ได้เลย	2	0.1
การสามารถเล่าเรื่องความกังวลให้สมาชิกในครอบครัว		
ได้มาก	728	70.8
ได้บ้าง	260	25.2
ได้เล็กน้อย	38	3.6
ไม่ได้เลย	5	0.4
ผลกระทบที่เกิดจากการตีแอกฮอฮอลล์ของสมาชิกในครอบครัว		
ไม่เคย	682	66.1
เคย	349	33.9

4.4 ลักษณะของชาวลาหู่ที่ดื่มแอลกอฮอล์

จากครอบครัวทั้งหมด 350 หลังคาเรือนที่มีสมาชิกครอบครัวอย่างน้อย 1 คน ดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีจำนวนผู้ดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 512 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 65.2) อายุเฉลี่ย 35 ปี ($Mean=35.4\pm 14.3$) โดยร้อยละ 45.4 มีลักษณะนิสัยแบบใจเย็น ร้อยละ 70.2 มีสถานภาพสมรสเป็นคู่ ร้อยละ 52.9 นับถือศาสนาพุทธหรือผีบรรพบุรุษ ร้อยละ 42.3 ไม่เคยเรียนหนังสือ ร้อยละ 49.9 ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 40.1 คือ อาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 59.5 มีรายได้เฉพาะช่วงที่ทำงาน และร้อยละ 95.0 เท่านั้นที่มีโรคประจำตัว (จากตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ลักษณะทั่วไปของผู้ดื่มแอลกอฮอล์

	ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้งหมด		512	100.0
เพศ			
	ชาย	334	65.2
	หญิง	178	34.8
อายุ (ปี)			
	≤ 15	17	3.2
	16-59	455	89.3
	> 60	40	7.5
	<i>Mean=35.4, SD=14.3 (Min=10, Max=77)</i>		
ลักษณะนิสัย			
	เก็บตัว	68	13.3
	อ่อนไหวง่าย	59	11.5
	ใจร้อน	187	36.6
	ใจเย็น	232	45.4
	เชื่อมั่นในตัวเองสูง	37	7.2
	ลักษณะนิสัยอื่น ๆ	3	0.6
สถานภาพสมรส			
	โสด	118	23.1
	คู่	359	70.1
	หย่า	13	2.5
	คู่แต่แยกกันอยู่	5	1.0
	หม้าย	16	3.1
	อิสลาม	1	0.2

ตารางที่ 9 ลักษณะทั่วไปของผู้ดื่มแอลกอฮอล์ (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ (ผีบรรพบุรุษ)	272	52.9
คริสต์	240	46.9
อิสลาม	1	0.2
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	217	42.3
ประถมศึกษา	163	31.9
มัธยมศึกษา	108	21.1
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	24	4.7
อาชีพ		
นักเรียน	36	7.0
ว่างงาน	67	13.1
เกษตรกร	255	49.9
รับจ้าง	205	40.1
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	11	2.1
ราชการ	3	0.6
หาของป่า	27	5.3
อาชีพอื่น ๆ	8	1.6
รูปแบบรายได้		
ไม่มีรายได้	79	15.3
มีรายได้แบบต่อเนื่องตลอดปี	130	25.2
มีรายได้เป็นบางช่วง (ช่วงที่ทำงาน)	303	59.5
โรคประจำตัว		
ไม่มี	484	95.0
มี	28	5.0
ต้องพบแพทย์เป็นประจำหรือไม่		
ไม่ต้องพบแพทย์เป็นประจำ	4	13.6
ต้องพบแพทย์เป็นประจำ	21	86.4

ตารางที่ 10 พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้งหมด	512	100.0
ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม		
เบียร์	448	87.5
สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน	149	29.1
สุราสี/สุราแดง	122	23.8
สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท, อุ, กระแช่)	26	5.1
ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ไวน์ผลไม้	10	1.9
ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น	14	2.8
สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ร้านเหล้า/ผับ/บาร์/คาราโอเกะ	54	10.2
หอพัก	6	0.8
บ้านเพื่อน	151	29.9
บ้านตนเอง	148	29.3
ที่ทำงาน	14	2.0
สถานที่อื่นๆ	138	27.6
แหล่งที่มาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ซื้อเอง	361	70.5
เพื่อนเลี้ยง	317	61.9
นายจ้างเลี้ยง	33	6.4
จากแหล่งที่มาอื่นๆ	12	2.3
ช่วงเวลา queดื่ม		
เช้า	9	1.4
กลางวัน	26	3.8
เย็น	445	90.2
อื่นๆ	31	4.6
การดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่		
คนเดียว	102	19.9
เพื่อนร่วมงาน	78	15.2
สามี/ภรรยา	20	3.9
เพื่อน	303	59.2
ลูก	9	1.8

ในส่วนผู้ดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด 512 คน พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มเบียร์ (ร้อยละ 87.5) สถานที่นิยมดื่ม คือ บ้านเพื่อน (ร้อยละ 29.9) โดยซื้อดื่มเอง (ร้อยละ 70.5) ดื่มในช่วงเย็น (ร้อยละ 90.2) และดื่มกับเพื่อน (ร้อยละ 59.2) (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 11 ผลการประเมินปัญหาการดื่มสุราโดยใช้ AUDIT (n=512)

ระดับความเสี่ยงของการดื่ม	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ดื่มแบบเสี่ยงต่ำ	407	79.5
ผู้ดื่มแบบเสี่ยง	67	13.1
ผู้ดื่มแบบอันตราย	19	3.7
ผู้ดื่มแบบติด	19	3.7

ในการประเมินปัญหาการดื่มโดยใช้ AUDIT ในกลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด 512 ราย พบว่า ร้อยละ 79.5 เป็นผู้ดื่มแบบเสี่ยงต่ำ รองลงมาร้อยละ 13.1 เป็นกลุ่มผู้ดื่มแบบเสี่ยง (ตารางที่ 11)

4.5 ลักษณะผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวชาวลาหู่

สมาชิกครอบครัวชาวลาหู่ที่เป็นผู้หญิงจำนวนทั้งหมด 530 คน ได้รับผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกครอบครัวในหนึ่งปีที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 6.4 มีประสบการณ์เคยถูกพุดจาแสดงความหึงหวง รองลงมาร้อยละ 6.0 เป็นเคยถูกพุดจาออกไปในทางเพศ พุดลวนลามทางเพศ และร้อยละ 5.5 ถูกข่มขู่ว่าจะเลิก (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ลักษณะผลกระทบที่เกิดกับสมาชิกครอบครัวลาหู่ที่เป็นผู้หญิงในรอบ 1 ปี (n=530)

ประสบการณ์	ความถี่ของการถูกกระทำ			
	ไม่เคย n (%)	น้อยกว่า 1 ครั้ง ต่อเดือน n (%)	1-2 ครั้งต่อ เดือน n (%)	มากกว่าหรือ เท่ากับ 3 ครั้งต่อ เดือน n (%)
ถูกพุดจาออกไปในทางเพศ พุดลวนลามทางเพศ	498 (93.9)	20 (3.8)	2 (0.4)	10 (1.9)
เปิดเผย หรืออวดอวัยวะเพศ ให้ดู	514 (97.0)	5 (0.9)	3 (0.6)	8 (1.5)
ถูกกอดจูบ โดยที่ไม่เต็มใจ	509 (96.0)	9 (1.7)	5 (1.0)	7 (1.3)
ถูกลวนลาม โดยการบีบ ลูบ คลำ	518 (97.7)	1 (0.2)	7 (1.3)	4 (0.8)
ถูกพยายามหรือบังคับให้มีเพศสัมพันธ์	512 (96.6)	6 (1.1)	3 (0.6)	9 (1.7)
ถูกพุดจาแสดงความหึงหวง	496 (93.6)	23 (4.3)	4 (0.8)	7 (1.3)
ถูกข่มขู่ว่าจะเลิก	501 (94.5)	19 (3.6)	2 (0.4)	8 (1.5)

ตารางที่ 13 ลักษณะผลกระทบที่เกิดกับสมาชิกครอบครัวลาหู่ที่เป็นเด็กอายุ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ปีและ ผู้สูงอายุเท่ากับหรือมากกว่า 60 ปีจากในรอบ 1 ปี (n=201)

ประสบการณ์	ความถี่ของการถูกรังแก			
	ไม่เคย n (%)	น้อยกว่า 1 ครั้ง ต่อเดือน n (%)	1-2 ครั้งต่อ เดือน n (%)	มากกว่าหรือ เท่ากับ 3 ครั้งต่อ เดือน n (%)
ถูกรังแกหรือทำร้ายให้ต้องอยู่ตามลำพัง	192 (95.5)	6 (3.0)	2 (1.0)	1 (0.5)
ไม่ให้ค่าใช้จ่า	193 (96.0)	8 (4.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
โยนภาระให้ดูแลบุตรหลาน/เหลน/ลูก	191 (95.0)	5 (2.5)	3 (1.5)	2 (1.0)
ไม่จัดเตรียมสิ่งจำเป็นพื้นฐานให้	196 (98.0)	3 (1.5)	1 (0.5)	0 (0.0)
ไม่สนใจดูแลเมื่อเจ็บป่วย	198 (99.0)	1 (0.5)	0 (0.0)	1 (0.5)

สมาชิกในครอบครัวลาหู่ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ปีและอายุเท่ากับหรือมากกว่า 60 ปี ทั้งหมด 201 คน พบเคยมีประสบการณ์การได้รับผลกระทบจากคนในสมาชิกครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ หนึ่งปีที่ผ่านมา โดยพบว่าร้อยละ 4.5 ถูกรังแกหรือทำร้ายให้ต้องอยู่คนเดียวตามลำพัง ร้อยละ 4.0 ไม่ได้รับค่าใช้จ่า ร้อย ละ 5.0 ถูกรังแกหรือทำร้ายให้ดูแลบุตรหลาน/เหลน/ลูก /น้อง ร้อยละ 2.5 ไม่จัดเตรียมสิ่งจำเป็นพื้นฐานให้ เช่น อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษา ยารักษาโรค และร้อยละ 1.0 ไม่สนใจดูแลเมื่อเจ็บป่วย (จากตารางที่ 13)

ตารางที่ 14 ลักษณะความถี่ของผลกระทบทางร่างกาย จิตใจและการถูกบังคับของสมาชิกครอบครัวในรอบ 1 ปี (n=1,019)

ประสบการณ์	ความถี่ของการถูกรังแก			
	ไม่เคย n (%)	น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน n (%)	1-2 ครั้ง/ เดือน n (%)	มากกว่าหรือ เท่ากับ 3 ครั้ง/ เดือน n (%)
ทางร่างกาย				
ถูกผลัก/ดึง/ลาก/กระชาก/ขีดข่วน/ถูกกัด/ข่วน/ปา	1,000 (98.1)	14 (1.4)	3 (0.3)	2 (0.2)
ถูกตบหน้า/ตอย/เตะ/ศอก/กระแทก/บีบคอ	1,011 (99.2)	6 (0.6)	0 (0.0)	2 (0.2)
ถูกทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธ เช่น มีด ไม้ ปืน	1,014 (99.6)	2 (0.2)	0 (0.0)	2 (0.2)
ทางจิตใจ				
พูดจาหยาบคาย/ดูถูก/พูดเยาะเย้ยต่อหน้าคนอื่น	958 (94.0)	35 (3.4)	11 (1.1)	15 (1.5)

จากสมาชิกครอบครัวจำนวน 1,019 คน เมื่อแจกแจงความถี่ของลักษณะผลกระทบที่ได้รับจากสมาชิกครอบครัวที่ดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปี พบว่า การถูกพุดจาหายาบคาย ดูถูก เยาะเย้ย เป็นลักษณะผลกระทบที่มีความถี่มากที่สุด (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ลักษณะของผลกระทบทางร่างกาย จิตใจและการถูกบังคับของสมาชิกครอบครัวในรอบ 1 ปี (n=1,019) (ต่อ)

ประสบการณ์	ความถี่ของการถูกกระทำ			
	ไม่เคย n (%)	น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน n (%)	1-2 ครั้ง/ เดือน n (%)	มากกว่าหรือ เท่ากับ 3 ครั้ง/ เดือน n (%)
แสดงอารมณ์โกรธ เกรี้ยวกราดเพื่อทำให้กลัว	966 (94.8)	32 (3.1)	7 (0.7)	14 (1.4)
ข่มขู่ว่าจะฆ่าตัวตาย	1008 (98.9)	5 (0.5)	2 (0.2)	4 (0.4)
ข่มขู่คุณว่าจะทำร้ายร่างกาย (คนในครอบครัว)	1001 (98.2)	12 (1.2)	2 (0.2)	4 (0.4)
ข่มขู่ว่าจะฆ่าให้ตาย	1010 (99.1)	5 (0.5)	2 (0.2)	2 (0.2)
การถูกบังคับ				
ถูกบังคับให้ไปซื้ออาหาร/เครื่องดื่ม/ทำงาน	959 (94.1)	36 (3.5)	7 (0.7)	17 (1.7)
ถูกบังคับให้ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หรือสารเสพติดอื่น ๆ	974 (95.6)	26 (2.5)	8 (0.8)	11 (1.1)
ถูกบังคับให้ไปขอ/ไปยืม/ไปแปะ เงินหรือสิ่งของ	967 (94.9)	29 (2.8)	8 (0.8)	15 (1.5)

จากสมาชิกครอบครัวจำนวน 1,019 คน เมื่อแจกแจงความถี่ของลักษณะผลกระทบที่ได้รับจากสมาชิกครอบครัวที่ดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปี แล้วพบว่า การถูกพุดจาหายาบคาย ดูถูก เยาะเย้ย เป็นลักษณะผลกระทบที่มีความถี่มากที่สุด รองลงมาเป็นการถูกบังคับให้ไปขอยืมหรือแปะสิ่งของและแสดงอารมณ์โกรธเกรี้ยว (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 15 ลักษณะของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัวของสมาชิกครอบครัวลาหู่ในรอบ 1 ปี

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
การทะเลาะกันทางวาจาในครอบครัว (n=1,027)		
ไม่มี	835	81.3
มี	192	18.7
ความถี่ของการทะเลาะกันในครอบครัว		
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	14	8.3
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน	47	28.0
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี	107	63.7
ผู้เริ่มการทะเลาะ		
ผู้ตอบเป็นผู้เริ่ม	69	43.7
คนอื่นเป็นผู้เริ่ม	87	56.3
การทำลายสิ่งของในครอบครัว (n=1,023)		
ไม่มี	948	92.7
มี	75	7.3
ความถี่ของการทำลายสิ่งของ		
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	6	10.3
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน	11	19.0
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี	41	70.7
ผู้กระทำ		
ผู้ตอบเป็นผู้ทำ	24	48.0
คนอื่นเป็นผู้ทำ	26	52.0
การทำร้ายร่างกายในครอบครัว (n=1,027)		
ไม่มี	961	93.6
มี	66	6.4
ความถี่ของการทำร้ายร่างกาย		
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	4	7.8
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน	7	13.7
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี	40	78.4
ผู้กระทำ		
ผู้ตอบเป็นผู้ทำร้าย	19	41.3
ผู้ตอบเป็นผู้ถูกทำร้าย	14	30.4
ผู้ตอบเป็นทั้งผู้ทำร้ายและถูกทำร้าย	13	28.3

ความขัดแย้งภายในครอบครัวที่เกิดขึ้นโดยมีสาเหตุมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวของชาวลาคู พบว่า ร้อยละ 18.7 เคยทะเลาะกันทางวาจา ร้อยละ 7.3 เคยมีการทำลายสิ่งของ และร้อยละ 6.4 เคยมีการทำร้ายร่างกาย (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 16 ลักษณะของความขัดแย้งกับบุคคลภายนอกครอบครัวในรอบ 1 ปี

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
การทะเลาะกันทางวาจา (n=1,028)		
ไม่มี	978	95.1
มี	50	4.9
ความถี่ของการทะเลาะกัน		
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	7	20.6
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน	10	29.4
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี	17	50.0
ผู้เริ่มการทะเลาะ		
สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้เริ่ม	15	60.0
บุคคลภายนอกครอบครัวเป็นผู้เริ่ม	9	36.0
การทำร้ายร่างกาย (n=1,028)		
ไม่มี	1001	97.4
มี	27	2.6
ความถี่ของการทำร้ายร่างกาย		
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	1	11.1
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน	2	22.2
อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี	6	66.7
ทำนเป็นผู้กระทำ ถูกกระทำ หรือทั้งสอง		
สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้กระทำ	4	50.0
บุคคลภายนอกครอบครัวเป็นผู้กระทำ	4	50.0

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะความขัดแย้งกับบุคคลภายนอกครอบครัวในกลุ่มชาวลาคู พบว่า ร้อยละ 4.9 เคยมีการทะเลาะกันทางวาจากับบุคคลภายนอกครอบครัวหลังดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปี และร้อยละ 2.6 เคยมีการทำร้ายร่างกาย (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 17 การรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของสมาชิกครอบครัว (n=1,138)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เดินหนี หรือหลบออกจากสถานการณ์ความขัดแย้ง	453	39.8
พูดจาหวานล่อมให้หยุดทะเลาะกัน	403	35.4
โต้ตอบด้วยคำพูดที่รุนแรง	105	9.2
เรียกให้คนอื่น ๆ มาช่วยห้าม	145	12.7
โต้ตอบโดยการลงไม้ลงมือ	15	1.3
อื่น ๆ	17	1.5

การรับมือต่อการเกิดความขัดแย้งในครอบครัวของสมาชิกขวลาหู่ พบว่าร้อยละ 39.8 ใช้วิธีการเดินหนีหรือหลบออกจากสถานการณ์ความขัดแย้ง รองลงมาร้อยละ 35.4 ใช้วิธีการพูดจาหวานล่อมให้หยุดทะเลาะกัน ร้อยละ 12.7 มีการเรียกให้คนอื่น ๆ เข้ามาช่วยห้าม (ตารางที่ 17)

4.6 การเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความขัดแย้งและประสบการณ์ผู้ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (n=1,023)

ลักษณะ	รวม (ร้อยละ)	การดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
		ไม่ดื่ม (ร้อยละ)	ดื่ม (ร้อยละ)		
การทะเลาะทางวากกับคนในครอบครัว					
ไม่เคย	834 (81.3)	464 (90.3)	370 (72.3)	54.7	<0.000*
เคย	192 (18.7)	50 (9.7)	142 (27.7)		
การทำลายสิ่งของในครอบครัว					
ไม่เคย	947 (92.7)	486 (95.1)	461 (90.2)	9.0	0.003*
เคย	75 (7.3)	25 (4.9)	50 (9.8)		
การทำร้ายร่างกาย					
ไม่เคย	959 (93.6)	491 (95.5)	468 (91.6)	6.60	0.010*
เคย	66 (6.4)	23 (4.5)	43 (8.4)		
การทะเลาะกับบุคคลนอกครอบครัว					
ไม่เคย	976 (100.0)	500 (97.3)	476 (93.0)	10.3	0.001*
เคย	50 (4.9)	14 (2.7)	36 (7.0)		
เคย	26 (2.5)	9 (1.8)	18 (3.5)		

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความขัดแย้งและประสบการณ์ผู้ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (ต่อ)

ลักษณะ	รวม (ร้อยละ)	การดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
		ไม่ดื่ม (ร้อยละ)	ดื่ม (ร้อยละ)		
การทำร้ายร่างกายบุคคลนอกครอบครัว					
ไม่เคย	999 (97.5)	505 (98.2)	494 (96.5)	3.1	0.077
เคย	26 (2.5)	9 (1.8)	18 (3.5)		
อุบัติเหตุ					
ไม่เคย	897 (87.4)	490 (95.3)	407 (79.5)	58.5	<0.000*
เคย	129 (12.6)	24 (4.7)	105 (20.5)		

* ระดับนัยสำคัญของสถิติ $\alpha = 0.05$

การเปรียบเทียบความขัดแย้งและประสบการณ์ผู้ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวชาวลาหู่ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในบางประเด็น เช่น การทะเลาะกันทางวาจาในครอบครัว การทำลายสิ่งของ การทำร้ายร่างกาย การทะเลาะกับบุคคลภายนอกครอบครัวและประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบลักษณะความขัดแย้งและผลกระทบต่าง ๆ ระหว่างผู้ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ **

ลักษณะ	รวม (ร้อยละ)	การดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
		ไม่ดื่ม (ร้อยละ)	ดื่ม (ร้อยละ)		
ผลกระทบต่อเพศหญิง					
ไม่เคย	479 (88.9)	336 (93.1)	143 (80.3)	19.5	<0.001*
เคย	60 (11.1)	25 (6.9)	35 (19.7)		
ผลกระทบต่อเด็กและผู้สูงอายุ					
ไม่เคย	108 (89.6)	143 (92.9)	37 (78.7)	7.7	0.006*
เคย	21 (10.4)	11 (7.1)	10 (21.3)		
ผลกระทบต่อร่างกาย					
ไม่เคย	932 (91.6)	484 (95.5)	448 (87.8)	19.3	<0.001*
เคย	85 (8.4)	23 (4.5)	62 (12.2)		
ผลกระทบทางจิตใจ					
ไม่เคย	933 (91.7)	482 (95.1)	451 (88.4)	14.8	<0.001*
เคย	84 (8.3)	25 (4.9)	59 (11.6)		

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบลักษณะความขัดแย้งและผลกระทบต่าง ๆ ระหว่างผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (ต่อ)

ลักษณะ	รวม (ร้อยละ)	การดื่มแอลกอฮอล์		χ^2	p-value
		ไม่ดื่ม (ร้อยละ)	ดื่ม (ร้อยละ)		
การบิบบังคับให้กระทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจ					
ไม่เคย	993 (97.7)	503 (99.4)	490 (96.1)	12.7	<0.001*
เคย	23 (2.3)	3 (0.6)	20 (3.9)		

* ระดับนัยสำคัญของสถิติ $\alpha = 0.05$

** จำนวนยอดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเด็นไม่เท่ากัน

เมื่อเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ในเพศหญิง (การถูกคุกคามทางเพศ) ผลกระทบต่อเด็กและผู้สูงอายุ (การถูกทอดทิ้ง) ผลกระทบทางร่างกาย ผลกระทบทางจิตใจ และการบิบบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจหรือหาผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันระหว่างคนที่ดื่มแอลกอฮอล์กับไม่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 19)

4.7 สรุปรูปแบบหรือลักษณะผลกระทบและกระบวนการเกิดผลกระทบจากการสมาชิกครอบครัวที่ดื่มแอลกอฮอล์ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวลาหู่

สรุปลักษณะผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ในชาวลาหู่

ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์นั้นสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดกับตัวผู้ดื่มเองและผลกระทบที่เกิดกับสมาชิกครอบครัว อาทิ พ่อ แม่ สามีหรือภรรยาและลูก เป็นต้น

1. ผลกระทบที่เกิดกับตัวผู้ดื่ม

ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้ดื่มแอลกอฮอล์ชาวลาหู่ที่ทำการศึกษานั้น พบว่ามีผลกระทบทางสุขภาพกายเป็นหลัก โดยจะมีอาการปวดหรือแน่นหน้าอกหลังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดอาการวิเวียน ตามคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก ว่า “กินแล้วเมา เจ็บหัว แต่ทำงานได้อยู่” และจากคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศชาย อายุ 41 ว่าหลังจากดื่มแอลกอฮอล์แล้ว “อ้วก ไม่สบาย เหมือนเป็นไข้” “หลังจากกินเหล้าเข้าไป มันก็จะแน่นอก” เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นหลังจากที่ดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ในกรณีของผู้ชายอายุ 41 ปี ที่ว่า “ลืมนั่งรถ เวลาดินไปฉี่และทำให้ปากแตก” หรือ ขับมอเตอร์ไซด์หลังดื่มแอลกอฮอล์และลืมนำใบขับขี่มาติดเป็นต้น รวมถึง กรณีน้ำชายของเด็กผู้ชาย อายุ 17 ปี ที่ว่า “น้ำผมก็เคยกินเหล้าแล้วเมาตกรถ หัวกระแทกพื้นเลยทำให้น้ำเป็นแบบนี้” “ตอนที่พินมา น้ำก็ยังกินอยู่ เลยต้องมัดน้ำไว้ แต่ก็แอบไปกินเหล้า สิบบุหรี ทำให้ออนนี้พูดก็ไม่ได้แล้ว”

2. ผลกระทบที่เกิดกับสมาชิกครอบครัว

ผลกระทบที่เกิดกับสมาชิกครอบครัวนั้น สามารถจำแนกเป็นกลุ่ม ดังนี้

2.1 ผลกระทบที่เกิดกับเด็กและผู้สูงอายุ ซึ่งพบว่าในครอบครัวที่มีสมาชิกที่ดื่มแอลกอฮอล์ อาจจะมีการละเลยเด็กผู้สูงอายุและผู้พิการ ไม่ให้การดูแล ทำให้เกิดความหวาดกลัวและทำร้ายร่างกาย เช่น จากการสัมภาษณ์เด็กผู้ชาย อายุ 11 ที่มี พ่อ แม่ และพี่ชายที่ดื่มแอลกอฮอล์ ว่า “แล้วตอนเมาเขาก็ไม่ทำกับข้าว ผมก็ทำคนเดียว แต่ไม่ทำให้พ่อแม่ นะครับ” “กระเป๋านักเรียนขาดบอกพ่อแม่แล้ว แต่โดนด่าและไม่ซื้อใหม่ให้” รวมถึงเด็กผู้ชายอายุ 17 ปี ที่มีน้องชาย อายุ 3 ขวบ น้ำชายที่พิการและคุณยาย กล่าวว่าน้องจะวิ่งไปหายายเวลาที่พ่อแม่ทะเลาะกันเพราะกลัว ส่วนเรื่องอาหารกับข้าวกับปลา ยายเป็นคนหาให้กินโดยใช้เงินจากเงินสวัสดิการผู้สูงอายุของยายและจากเงินสวัสดิการผู้พิการของน้ำ

นอกจากการละเลยไม่ให้การดูแลในเวลาที่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วนั้น พบว่ายังมีการดูดำดูขาว ทำให้เด็กเกิดความกลัว ความเครียดและทำร้ายร่างกายของเด็กอีกด้วย เช่นในกรณี เด็กผู้ชายอายุ 11 ปี เล่าให้ฟังว่า เวลาที่พ่อแม่ดื่มแอลกอฮอล์จนเมาจะด่าเขา ทำให้เด็กรู้สึกเครียด “รู้สึกเครียดครับ เพราะชอบด่าผม” และเมื่อถามเด็กว่า รู้สึกอย่างไร ตอนที่พ่อแม่ทะเลาะกันเพราะเมา เด็กตอบว่า “กลัวครับ ผมก็เลยวิ่งมาบ้านยาย ตอนนี้อยู่ที่บ้านคุณยาย” ไม่เพียงเท่านี้ เมื่อถามเด็กว่าตอนที่พ่อแม่หรือแม่เมาเป็นอย่างไร เด็กกล่าวว่า “พ่อแม่แล้วชอบเอะอะ โวยวายและไล่ตี” โดย “ครั้งแรกก็จะออกมาด่า แล้วเอาไม้มาไล่ตี ผมก็เลย

วิ่งแล้วพอก็เอาก้อนหินปาใส่ผมแต่ไม่โดนนะครับ ผมก็วิ่งมานอนบ้านยาย” และเมื่อถามว่ามีการทำร้ายร่างกายไหม เด็กตอบว่า “ไม่มีครับ มีแต่ตอนที่พ่อเมาแล้วพ่อกอดแล้วก็ตบหน้า” เป็นต้น

2.2 ผลกระทบที่เกิดกับสามีหรือภรรยา ที่คนใดคนหนึ่งหรือตีแม่แอลกอฮอล์ทั้งสองคน พบว่า มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน ผลักไสไล่ส่งให้ออกจากบ้าน รวมถึงการทำร้ายร่างกายของอีกฝ่ายหรือทำร้ายกันและกัน จากการบอกเล่าของ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้หญิงชาวลาหู่ อายุ 23 ปี ว่าที่ทะเลาะกับสามีนั้นมีสาเหตุมาจากเงินที่ไม่พอใช้จ่าย เพราะทำงานได้เงินมาแล้วสามีมักจะเอาไปซื้อเหล้า “ตอนที่เขากินเหล้า เรียบอกว่าอย่าใช้เงินหมดเก็บไว้ให้ลูกบ้าง แต่บางครั้งเขาไม่ฟัง ก็เลยทำให้ทะเลาะกัน” โดยการทะเลาะกันนั้น มีการถกเถียง การขว้างปา สิ่งของและการลงมือไม้ลงมือ “พูดและลงไม้ลงมือกัน” “เป็นแผลนี้มีค้ะ แต่ไม่ถึงขั้นเลือดออก” นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังเล่าให้ฟังว่า เคยโดนสามีขับไล่ส่งให้ออกจากบ้าน “บอกเราให้กลับไปที่บ้าน บอกว่าไม่ต้องมาอยู่ที่บ้านของเขา ให้กลับไปอยู่ที่บ้านเรา” ซึ่งผู้ให้ข้อมูลก็รู้สึกเสียใจ แต่ก็ทนอยู่เพื่อลูก “เสียใจค้ะ แต่ลูกยังเรียนหนังสืออยู่เลยต้องทน” “เพราะลูกต้องเรียนหนังสือ เราเลี้ยงคนเดียวไม่ไหว” รวมถึงพอก็เป็นส่วนหนึ่งที่ยังเป็นเหตุให้ไม่สามารถทิ้งสามีไปได้ “แต่ก่อนไม่สบายบ่อย เป็นโรคไต”

นอกจากสาเหตุของการเงินแล้วยังพบว่า สาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้งกันของสามีและภรรยาในครอบครัวของชาวลาหู่ นั้นเกิดจากความหึงหวงอีกด้วย จากคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้หญิง อายุ 19 ปี เคยทะเลาะกับแฟน เพราะแอบไปตีแม่เหล้ากับเพื่อน ทั้งที่แฟนห้ามไม่ให้ไป โดยเล่าว่า “ตอนนั้นเขาไปหาเพื่อนเขา แล้วหนูคิดว่าเขาไปนอน หนูก็เลยเอารถไปเกี่ยวกับเพื่อนที่ตีแม่ พอดีเขากลับมาบ้านแล้วไม่เจอหนู ก็เลยโทรถามหนูว่าอยู่ที่ไหน หนูก็ตอบว่าอยู่บ้าน ซึ่งตอนนั้นเขารู้้อยู่ เขาก็เลยออกตามหา พอมาถึงไฟแดง เขาก็เอารถมาชนรถหนู” รวมถึงกรณีของพี่ชายผู้ให้ข้อมูล “ตอนแรกเขากินอยู่ที่บ้าน แล้วเพื่อนก็ชวนไปต่อที่ร้าน แต่พี่สะใภ้ไม่ให้ไป พอพี่แอบไปพี่สะใภ้ก็เลยตามไปดู แล้วพี่ชายไปนั่งกับสาวร้านอาหาร แล้วก็ตีกันที่ร้าน พอกลับมาบ้าน แม่ก็เลยด่าเพื่อนของพี่ชาย พี่ชายเลยไม่พอใจก็เลยไว้วาย” และรวมถึงกรณีของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้หญิงชาวลาหู่ อายุ 27 ปี ที่เล่าว่า “อย่างตอนนั้นมีงานที่บ้านห้วยค้ะ ต่างคนก็ต่างกินเหล้าแล้วหนูหึงหวงมากเกินไป เพราะเขาก็จะไปเกี่ยวกับเพื่อน พอหนูเห็นก็เดินไปผลักเขาล้ม ทำแบบนี้เหมือนเป็นการไม่ให้เกียรติเขา เขาไม่ชอบ เขาเลยบอกว่าทำแบบนี้ก็เลิกกันเลย หลังจากนั้นเขาก็เดินกลับบ้าน หนูว่าจะเดินตามไปแต่เพื่อนเดินมาห้าม เพราะว่ากลัวแฟนตีเรา ยิ่งตอนนั้นเราพูดไม่รู้เรื่อง” เป็นต้น

3. กระบวนการเกิดผลกระทบ

กระบวนการเกิดผลกระทบจากการตีแม่แอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวนั้นเริ่มจากการมีสมาชิกในครอบครัวที่ตีแม่แอลกอฮอล์ หลังจากตีแม่แอลกอฮอล์แล้วบางคนตีแม่จะมีอาการอะอะ ไว้วายหรือบ่นหรือด่า ทำให้พุดที่ถูกต่อว่าหรือได้ยินเกิดความรำคาญใจ ทำให้ต้องว่ากล่าวตักเตือนหรือตบโต้ ทำให้ผู้ตีแม่ไม่พอใจจนเกิดการทะเลาะถกเถียงกัน ทำลายข้าวของหรือถึงขั้นลงไม้ลงมือ ทำร้ายร่างกายกันหรือทำให้บาดเจ็บ การทะเลาะ การทำลายข้าวของหรือการทำร้ายร่างกายนั้น มีทั้งผู้ตีแม่กระทำต่อผู้ไม่ตีแม่ ผู้ไม่ตีแม่กระทำต่อผู้ตีแม่ และกระทำกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ตีแม่และไม่ตีแม่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีทั้งกระทำต่อหน้าเด็กและผู้สูงอายุ เป็นต้น

จากการศึกษา พบว่า โดยส่วนใหญ่ของครอบครัวชาวลาหู่จะเป็นผู้ชายที่ตีแม่แอลกอฮอล์และโดนแฟนหรือภรรยาหรือแม่หรือลูกตักเตือน ว่ากล่าวหรือด่าหรือห้ามปรามเรื่องการตีแม่แอลกอฮอล์ ทำให้เกิดความไม่

พอใจ จนนำไปสู่การทะเลาะวิวาทในที่สุด เช่น จากการบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลของผู้หญิงชาวลาหู่ อายุ 19 ปี ที่ว่า “พี่ชายมักจะโดนแม่ด่าเพราะกินเหล้ากลับมาชอบไว้วาย” หรือในกรณีของผู้ชายชาวลาหู่ อายุ 25 ปี ที่เป็นผู้ดื่ม เล่าว่า โดนภรรยาบ่นเรื่องที่ดื่มแอลกอฮอล์บ่อยว่า “เขาชอบบ่นว่าเมื่อไหร่ก็กินแต่เหล้า” “เราก็จะตอบกลับว่า จะกินไม่ต้องมายุ่ง” นอกจากนั้นมักจะโดนภรรยาด่าทุกวันว่า “บอกว่าไม่ไปทำงานแล้วมากินเหล้า” โดยเวลาที่โดนบ่นหรือด่าจะ “เถียง ๆ กันแล้วก็เดินหนีไปเพราะถ้าอยู่นานคงได้ตีกัน” นอกจากนั้นยังมีกรณีของผู้ชายชาวลาหู่ อายุ 46 ปี ที่ว่าเขามักจะโดนเมียด่าว่า “กินทำไมเยอะ กินเยอะก็จะทำงานไม่ได้ เพราะว่าคนอื่นเขากินแล้วไปทำงานได้ เราทำงานไม่ได้”

ในกรณีที่มีการดื่มทั้งสามมีและภรรยา พบว่า หลังจากที่มีการดื่มแอลกอฮอล์แล้วมา จะเกิดการทะเลาะ ถกเถียงกันและลงท้ายด้วยการทำลายข้าวของหรือทำร้ายร่างกายกัน เช่นในกรณีพ่อแม่ของเด็กผู้ชายชาวลาหู่ อายุ 11 ปี เล่าว่า “เคยมีเหตุการณ์ คือตอนนั้นพ่อเมาเหล้า แม่ก็เมาเหล้าแต่แม่กลับมาก่อน เลยปิดไฟนอน แล้วพ่อก็กลับมาแต่ไม่เห็นแม่นอนเพราะแม่ปิดไฟเลยเหยียบที่ห้องแม่แล้วก็ล้ม จนแม่ต้องเข้าโรงพยาบาล” หรือกรณี พ่อแม่ของเด็กผู้ชายอายุ 17 ปี ที่เล่าว่า “ก็กินเหล้ามาก่อน พ่อแม่เมาแม่ก็จะด่าว่าพ่อมีชู แล้วเวลาพ่อเมาพ่อก็จะบอกว่า เออกูมีชู แล้วเขาก็ทะเลาะกัน” รวมถึงยังเล่าให้ฟังว่า “อ้อ มันมีอยู่ครั้งหนึ่งครับ เอมิดมาจะฆ่ากัน” “เหมือนเขาผิดใจกันตั้งแต่อยู่ที่ทำงาน แล้วก็มากลับมาทั้งคู่ แล้วพ่อก็กินเอมิด แม่ก็มาเอมิด แล้วพูดว่า มึงกับกูต้องตายไปข้างหนึ่ง”

นอกจากนั้นในกรณีที่สามมีและภรรยาที่มีลูกดื่มแอลกอฮอล์จะเกิดการละเลยลูก เช่น ปล่อยให้ลูกอยู่คนเดียว ให้ลูกดูแลน้องที่อายุน้อยกว่าตัวเอง หรือให้ลูกหาข้าวปลาอาหารกินเองรวมถึงไม่จัดเตรียมสิ่งของที่จำเป็นให้ เช่น กรณีของเด็กผู้ชายอายุ 11 ปี ที่กล่าวว่า เวลาพ่อกับแม่เมาเด็กต้องทำกับข้าวกินเอง เพราะพ่อกับแม่ไม่ทำให้ นอกจากนั้นเด็กไม่เอาหนังสือกลับมาอ่านหรือเอากลับมาทำการบ้านที่บ้าน เพราะว่ากระเป๋าขาด ไม่สามารถใส่หนังสือหรือถือกลับบ้านได้เพราะไม่มีกระเป๋าใบใหม่ เมื่อถามว่าได้บอกพ่อกับแม่แล้วหรือไม่ เด็ก ตอบว่า “กระเป๋านักเรียนขาดบอกพ่อแม่แล้ว แต่โดนด่าและไม่ซื้อใหม่ให้” รวมถึงกรณีของเด็กผู้ชายชาวลาหู่ อายุ 17 ปี ต้องช่วยดูแลน้องอายุ 3 ขวบและนำชายกับยาย เวลาที่พ่อกับแม่ทะเลาะกันหรือดื่มแอลกอฮอล์จนเมา รวมถึงค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันต้องขอจากคุณยาย เพราะว่าพ่อกับแม่ไม่มีให้เนื่องจากได้เอาเงินที่ได้จากการทำงานไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

4.8 กรณีศึกษาผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวและความซับซ้อนของปัญหาที่เกิดขึ้นนาย ต

นาย ต เป็นเด็กผู้ชายชาวลาหู่ อายุ 17 ปี กำลังเรียนหนังสืออยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย ที่บ้านอาศัยอยู่ด้วยกันทั้งหมด 6 คน ได้แก่ ยาย พ่อ แม่ น้ำ นาย ต และน้องชายอายุ 3 ขวบ อีก 1 คน นาย ต ไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์ โดยให้เหตุผลว่า ไม่ดื่มแอลกอฮอล์เพราะรู้ว่ามันไม่ดีและได้เห็นถึงผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางสื่อ เช่น การเกิดอุบัติเหตุเพราะดื่มแล้วขับและเคยได้รับการสอนและอบรมจากโรงเรียนเกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการเห็นภาพการดื่มของคนในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัวของ นาย ต ไม่ว่าจะป็น พ่อ แม่หรือน้าชายก็ดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะน้าชาย เคยประสบอุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดย นาย ต เล่าว่า “เค้าทำงานไปเที่ยวกับเจ้านายจ้ะครับ แล้วตกรถ พิการ ผ่าสมองข้างหนึ่งแล้วก็พุดอะไรไม่ได้ เดินไม่ได้ แล้วก็ลำบากยัยอีกครับ” “จากการกินเหล้า เนี่ยแหละครับ” “ตอนที่พี่น้ามา น้าก็ยังกินอยู่ เลยต้องมดน้ำไว้ แต่ก็แอบไปกินเหล้า สูบบุหรี ทำให้ตอนนี้ พุดก็ไม่ได้แล้ว”

นอกเหนือจากการประสบอุบัติเหตุหลังการดื่มแอลกอฮอล์ของของน้าชายแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ นาย ต ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ คือ การทะเลาะเบาะแว้งของพ่อและแม่หลังจากที่มีการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งนาย ต เล่าว่า พ่อและแม่จะทะเลาะกันทุกครั้งที่มีการดื่มแอลกอฮอล์ โดยพ่อและแม่ทำงานอยู่ที่เดียวกัน หลังเลิกงาน จะมีการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลับมาจากร้านค้านอกหมู่บ้าน ที่อยู่ระหว่างทางกลับบ้าน เพื่อมาดื่มกันเอง หรือดื่มกับลูกน้อง ตามปกติจะซื้อทุกวัน โดยนาย ต พุดว่า “วันไหนที่ไม่กินนี่แปลกมากเลยครับ”

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัวของนาย ต เป็นผลสืบเนื่องมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ของพ่อและแม่เสียโดยส่วนใหญ่ พ่อและแม่ของตุลาการจะดื่มแอลกอฮอล์หลังจากจากทำงาน ดื่มที่ทำงานบ้าง ดื่มที่บ้าน บ้าง แต่จะดื่มทุกวันและทะเลาะกันเกือบทุกวัน โดยนาย ต กล่าวว่ ตนได้พยายามห้ามปรามไม่ให้พ่อและแม่ ดื่มแอลกอฮอล์แล้วแต่ทั้งสองไม่เคยฟัง “ผมก็เคยบอก ร้องให้ด้วยครับ ผมก็บอกว่าไม่ต้องเลย เวลากินแล้ว เสียงดังแล้วก็ทะเลาะกัน พ่อต๋อยแม่นี้ตาบวมหมดเลยครับ” “ห้ามยังงี้ก็ไม่ฟัง พ่อก็บอกว่าเวลาเราทำงานก็ ต้องมีกินบ้างจ้ะครับ แต่พ่อแม่กินอะ ไม่ได้กินนิดเดียวเวลากินก็ทะเลาะแล้วก็พ่อชอบออกไปข้างนอก” นอกจากนี้ยังเล่าว่าหลังจากที่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วก็จะออกไปเที่ยวในหมู่บ้านอีก “เที่ยวต่อก็จะมั่วอีกครับ” “อาละวาด ชกต่อยกันเสร็จแล้วค่อยมานอนที่บ้าน บางครั้งก็นอนตามถนน ต้องไปแบกกับมา” “ผมนี้อายมาก เลย” “อายก็ทำอะไรไม่ได้เค้าเลือกกิน ต่อมาก็ทำอะไรไม่ได้ก็ปล่อยเลย”

จุดเริ่มต้นของการทะเลาะกันของพ่อแม่ นาย ต เล่าว่า “ก็กินเหล้ามาก่อน พอแม่เมาแม่ก็จะด่าว่าพ่อ มีชู้ แล้วเวลาพ่อเมาพ่อก็จะบอกว่า เออกูมีชู้แล้วเขาก็ทะเลาะกัน” และมีการลงไม้ลงมือกันโดย “แม่เอาไม้ไล่ตี พ่อ พ่อก็ผลักแม่ แล้วเขาก็จะแยกกัน แม่ก็จะไปกินเหล้าที่อื่นแล้วกลับมาตอนเที่ยงคืน พอกลับมาก็มาทะเลาะ กันอีก” และ “มันมีอยู่ครั้งหนึ่งครับ เอมามีมาจะฆ่ากันเหมือนเขาผิดใจกันตั้งแต่อยู่ที่ทำงานแล้วก็เมากลับมา ทั้งคู่ แล้วพ่อก็มาเอามีด แม่ก็มาเอามีด แล้วพุดว่า มึงกับกูต้องตายไปข้างหนึ่ง เขาจะพินกัน ผมเลยไปห้าม แล้วผมก็ร้องไห้” การทะเลาะกันของพ่อแม่มีความรุนแรงถึงขั้นทำร้ายร่างกายกันโดยการตอย การตีและชก “มีครั้งหนึ่งที่พ่อชกตาแม่เขียวเลย เขาเมาแล้วนอนด้วยกัน พ่อแม่เสียงดังพ่อก็ไล่แม่เลย แม่ก็ร้องไห้แล้วบอก ว่าพ่อจะฆ่ากู แม่ร้องไห้แล้วหนีไปที่อื่นแล้วไปกินเหล้าอีก พ่อเมาผมก็ต้องไปแบกแม่กลับบ้านอีก” นาย ต ยังกล่าวอีกว่า “รู้สึกเสียใจมากเลยเพราะแม่ไม่เหมือนคนอื่น ชอบกินเหล้า แม่ไม่เคยไปกินเหล้าข้างนอกจะกิน ในหมู่บ้าน แต่ไม่เคยทะเลาะกับคนอื่นเพราะคนอื่นเขารู้ว่าแม่เป็นชู้เหล้า”

นอกจากการทะเลาะและทำร้ายร่างกายกันระหว่างพ่อกับแม่แล้ว ยังมีที่กระทำต่อบุคคลอื่นอีก ตัวนาย ต และคุณยาย (แม่ของแม่) โดยนาย ต บอกแม่เคยทำร้ายยาย แต่ตนก็พยายามไปห้ามทุกครั้งเพราะว่า ยายเป็นคนที่ดูแลตนเองมาตั้งแต่เด็กและแม่กับยายเคยทะเลาะกันถึงขั้นตัดแม่ตัดลูก ซึ่งทำให้ยายรู้สึกเสียใจ มาก สำหรับนาย ต นั้นมีบ้างบางครั้ง แต่เป็นแค่การดูว่ากล่าวเล็ก ๆ น้อยเท่านั้น นอกจากคนในครอบครัว

แล้วยังมีเรื่องคนอื่นอีก โดย “มีครั้งหนึ่งครับที่พ่อเขาเสียงดัง แล้วคนข้างบ้านเขาไม่ชอบแล้วพ่อก็ไปหาเรื่องเขาอีก ก็บอกว่าที่พวกมึงเมาๆยังไม่ทำอะไรเลย” นอกเหนือจากนั้น พ่อของ นาย ต เคยขับรถไปชนหลังบ้านคนอื่นจนเสียหายและต้องจ่ายค่าเสียหาย ซึ่งเงินสำหรับจ่ายชดเชยค่าเสียหายนั้น ได้มาจากการทำงานและการหยิบยืมจากเพื่อนบ้านอีกที่

นาย ต และน้องชาย ได้รับการดูแลจากคุณยายเป็นหลักรวมถึงค่าใช้จ่าย โดยนาย ต เล่าว่า เงินสำหรับใช้จ่ายได้มาจากยายส่วนหนึ่งและจากแม่อีกส่วนหนึ่ง แต่สำหรับอาหารการกินนั้นยายจะเป็นคนจัดหาให้ โดยใช้เงินจากเงินสวัสดิการผู้สูงอายุและการเงินสวัสดิการผู้พิการของน้ำชาย นาย ต ยังเล่าให้ฟังอีกว่าตนเองเคยมีความคิดที่จะฆ่าตัวตายเพราะปัญหาในครอบครัวที่รู้มรณะ ไม่ว่าจะเป็นการทะเลาะกันของพ่อแม่ หลังการดื่มแอลกอฮอล์ หนี้สินของครอบครัวและจากโรคประจำตัวที่มี แต่ที่ยังไม่ได้ลงมือทำ เพราะว่ายังไม่กล้าพอและยังรู้สึกกลัว โดยนาย ต กล่าวว่า “ผมเป็น HIV ผมติดจากแม่ครับ ก็เลยมีปมด้อย ไม่กล้าเข้าสังคมครับ แล้วก็ชอบอยู่คนเดียว” “ไม่กล้าเข้าสังคม ไม่คบเพื่อนเยอะ” ถึงแม้ว่าคนอื่นจะไม่ว่ากันว่านาย ต ติดเชื้อ HIV แต่นาย ต บอกว่า “ไม่รู้ แต่เขาชอบพูดกัน แล้วมันสะเทือนใจผม” จากคำพูดของคนอื่นที่ว่า “เดี๋ยวมึงไปเอากับเขาแล้วมึงเป็นเอดส์” และ “เพราะมันไม่ไหวแล้ว หนี้สินก็เยอะ อะไรก็ไม่ดีสักอย่าง”

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ครอบครัวชาวลาหู่มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน มีรายได้เฉลี่ย 55,778 บาทต่อปีต่อครอบครัว ชาวลาหู่ผู้ชายดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง นิยมดื่มเบียร์ โดยซื้อมาดื่มเอง บางส่วนเคยประสบอุบัติเหตุ เนื่องจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว เช่น การหกล้ม รถมอเตอร์หรือรถคว่ำ ขนสิ่งของและรถชนรถ นอกจากนี้ยังพบการทะเลาะกันของคนในครอบครัว การทำลายสิ่งของการทำร้ายจิตใจโดยคำพูดและการทำร้ายร่างกายกันของสมาชิกในครอบครัว รวมถึงบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัวด้วย เมื่อพิจารณาในระดับบุคคลแล้วพบว่าผู้หญิงลาหู่บางส่วนเคยได้รับการคุกคามทางเพศ ประสบปัญหาการคุกคามโดยคำพูด และการกระทำ ในส่วนเด็กที่มีอายุเท่ากับหรือต่ำกว่า 15 ปีและผู้สูงอายุที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 60 ปี เคยถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ไม่ให้ค่าใช้จ่าย โยนภาระให้ดูแลบุตรหลาน เหลน พี่ น้อง ไม่จัดเตรียมสิ่งจำเป็นพื้นฐานให้ ไม่สนใจดูแลเมื่อเกิดการเจ็บป่วย เด็กบางส่วนถูกบังคับให้ขายเสพติดอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีการทะเลาะเบาะแว้งกับคนนอกครอบครัว ซึ่งเป็นผลมาจากผู้ดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัว

ส่วนรูปแบบของการเกิดผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวชาวลาหู่มีความซับซ้อนสัมพันธ์กับเหตุปัจจัยหลายอย่าง เช่น รายได้ครอบครัวที่ต่ำ รูปแบบการสื่อสารของสมาชิกครอบครัว ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดผลกระทบที่แตกต่างกันไป

อภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้มีการพัฒนาแบบสอบถามขึ้นมาเฉพาะสำหรับการเก็บข้อมูลในกลุ่มประชากรนี้ เนื่องจากไม่มีแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานที่เป็นเฉพาะสำหรับชาวลาหู่ ดังนั้นจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงลึกในช่วงแรก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อการเก็บข้อมูลในช่วงการศึกษาเชิงภาคตัดขวาง ซึ่งอาจจะใช้เวลาระยะหนึ่งกว่าจะได้ข้อมูลที่รอบด้านเพื่อพัฒนาแบบสอบถามที่เหมาะสม

การเก็บข้อมูลในครอบครัวของชาวลาหู่เกี่ยวกับประเด็นผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกครอบครัวนั้น มีบางประเด็นที่อ่อนไหว อาทิ การถูกคุกคามทางเพศ การถูกทำร้ายร่างกาย เพื่อเป็นการป้องกันการสื่อสารที่ผิดพลาด จึงได้ให้อาสาสมัครชาวลาหู่ ทั้งผู้หญิงและผู้ชายในการเก็บข้อมูล โดยอาสาสมัครผู้หญิงก็เก็บข้อมูลในกลุ่มที่เป็นผู้หญิงและอาสาสมัครผู้ชายก็เก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชาย ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง แม่นยำและน่าเชื่อถือ อีกทั้งทำให้การเก็บข้อมูลมีความราบรื่นดี ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงไม่มีผู้ที่ปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยแต่อย่างใด

การเก็บข้อมูลในครอบครัวของลาหู่ที่เหมาะสมที่สุดในวันอาทิตย์และตอนเย็นในวันจันทร์ถึงศุกร์ เนื่องจากกลุ่มประชากรดังกล่าวส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์และจำเป็นต้องทำงานในเวลากลางวัน ทำให้

นักวิจัยสามารถนัดพบเพื่อสัมภาษณ์เก็บข้อมูลได้สะดวกกว่าในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยอื่น ๆ ในกลุ่มประชากรชาวลาหู่

ส่วนประเด็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้น โดยภาพรวมสามารถใช้ภาษาไทยได้ แต่ก็มีบางกลุ่ม เช่น ผู้สูงอายุยังมีอุปสรรคการสื่อสารในสาระสำคัญ ๆ ของแบบสอบถาม แต่เพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูลนักวิจัยได้ตัดสินใจให้อาสาสมัครที่ผ่านการอบรมอย่างดีและสามารถสื่อสารภาษาไทยและลาหู่ได้ จำนวน 4 คน (ชาย 2 คนและหญิง 2 คน) เป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูล จนสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนทุกคน

การวิจัยในครั้งนี้พบว่า การตีแผ่แอลกอฮอล์ของสมาชิกครอบครัวชาวลาหู่มีความสัมพันธ์กับความขัดแย้ง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว การเกิดอุบัติเหตุ การคุกคามทางเพศ และการละเลยการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ โดยความขัดแย้ง และความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้นมักจะเกิดระว่างคู่สามีภรรยา โดยมีทั้งสามีกระทำต่อภรรยา ภรรยากระทำต่อสามี และสามีภรรยากระทำต่อกันและกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า การตีแผ่แอลกอฮอล์นั้นเป็นสาเหตุหลักที่นำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้งจนถึงการทำร้ายร่างกายกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Satyanarayana และคณะ (2558) ที่พบว่า การตีแผ่แอลกอฮอล์นั้นเป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชีวิตคู่ของชาวอินเดีย โดยผู้ถูกกระทำที่เป็นชาวอินเดียได้กล่าวไว้ว่า หากไม่มีการตีแผ่แอลกอฮอล์ ก็จะไม่มีปัญหาครอบครัวใด ๆ เลย

นอกเหนือจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างคู่สามีภรรยาแล้วนั้น พบว่าการตีแผ่แอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวลาหู่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุของทั้งตัวผู้ที่ตีแผ่แอลกอฮอล์และสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ด้วยผู้ที่ตีแผ่แอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายและจะไปดื่มที่บ้านเพื่อน โดยจะดื่มกับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานเสียส่วนใหญ่ ซึ่งหลังดื่มเสร็จต้องเดินทางกลับบ้านตนเองด้วยรถยนต์หรือรถมอเตอร์ไซด์หรือการเดินทาง ซึ่งส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ได้ เช่น การหกล้ม การขับรถล้มหรือการชน เป็นต้น ทำให้เกิดการบาดเจ็บ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธวัชชัย อภิเดชกุลและคณะ (2560) ที่พบว่า ครอบครัวของชาวลาหู่ที่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังเลิกงานในตอนเย็น โดยผู้ดื่มนั้นจะเป็นพ่อ ซึ่งจากการศึกษาของ Gell A และคณะ (2558) พบว่าผู้ชายมักจะเป็นผู้โดยสารกับคนที่ขับแล้วดื่ม

การตีแผ่แอลกอฮอล์ไม่เพียงนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุและความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น จากการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการตีแผ่แอลกอฮอล์ของผู้อื่น ของ Gell A และคณะ 2558 พบว่าพบหญิงมักจะถูกคุกคามทางเพศมากกว่าเพศชายและมักจะถูกทำร้ายทางจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นการถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การตีแผ่แอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการถูกคุกคามทางเพศของผู้หญิงชาวลาหู่ ที่พบว่ามี การถูกคุกคามทางเพศโดยถูกพุดจากลวนลาม ลามกอนาจาร การถูกกอดจูบ โดยที่ไม่เต็มใจ การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์รวมถึงข่มขู่ว่าจะเลิก เป็นต้น

นอกจากนั้นในการศึกษานี้ยังพบว่า การตีแผ่แอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการละเลย การดูแลเด็กและผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในเด็ก ซึ่งพบว่าพ่อแม่ที่ตีแผ่แอลกอฮอล์แล้วทะเลาะกันจะละเลยเด็ก ให้เด็กอยู่ตามลำพัง ไม่จัดเตรียมสิ่งจำเป็นพื้นฐาน เช่น อาหาร เสื้อผ้าหรือการศึกษาให้เด็ก รวมถึงมีการทำร้ายร่างกายของเด็กด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรทัย วลีวงศ์ (2559) ที่พบว่า การใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกครอบครัว เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชนชาวลาหู่

ประชาชนชาวลาหู่ควรมีส่งเสริมวัฒนธรรม รูปแบบการปฏิบัติในสังคม ชุมชน ที่เน้นการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ควรมีการจัดตั้งกฎระเบียบในชุมชนเพื่อไม่ให้มีการดื่มแอลกอฮอล์ มีการจัดตั้งกฎระเบียบของชุมชนในการปกป้องภัยที่คุกคามแก่เด็ก สตรีและผู้สูงอายุเป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชนทั้งระดับหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารระดับอำเภอที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์ และควรมีมาตรการหรือการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อปกป้องเหยื่อจากการดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะเหยื่อในระดับครอบครัว

3. ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันภัยจากการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกครอบครัว ตลอดทั้งมีการอบรมทักษะการป้องกัน และควบคุมสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจของสมาชิกครอบครัวชาวลาหู่

4. ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยและนักพัฒนา

นักวิจัยที่มีมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาแก่กลุ่มประชากรผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้ยังมีจำนวนน้อย องค์การที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนการดำเนินการวิจัยเพื่อเข้าใจสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ในกลุ่มประชากรเหล่านี้ สำหรับปัญหาภัยเหล่านี้มีสองในกลุ่มชาวลาหู่ นั้น ควรมีการพัฒนาต้นแบบหมู่บ้านที่ลดหรือไม่มีภัยเหล่านี้มีสองในกลุ่มชาวลาหู่ นอกจากนั้นควรมีการศึกษาในกลุ่มชาวเขา กลุ่มอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง นอกจากนั้นการวิจัยควรมุ่งเน้นไปยังการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การปฏิบัติจริง ๆ จัง ๆ เพื่อลดปัญหาภัยเหล่านี้มีสองต่อไป

5. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานเจ้าของทุนวิจัย

ในประเทศไทยมีหน่วยงานที่ให้ความสำคัญในการวิจัยในกลุ่มประชากรชนกลุ่มน้อยจำนวนน้อย และยังมีจำนวนน้อยลงไปในกลุ่มผู้ให้ทุนที่สนับสนุนการวิจัยที่เป็นปัญหาเฉพาะ เช่น ภัยเหล่านี้มีสอง หรือยาเสพติดอื่น ๆ ผู้ให้ทุนจึงควรสนับสนุนทุนในประเด็นนี้ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความผาสุกในชุมชนทุกกลุ่มที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

นักวิจัยจากศูนย์ความเป็นเลิศการวิจัยสุขภาพชนชาติพันธุ์ภายใต้ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น องค์การอนามัยโลก มีความยินดีและเต็มใจที่จะทุ่มเทการทำงานกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

เอกสารอ้างอิง

จิตตินันท์ เดชะคุปต์, ณิชชานา พวงทอง. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับครอบครัวและชุมชน. 2559.
แหล่งข้อมูล <http://humaneco.stou.ac.th/UploadedFile/72305-1.pdf>

ธวัชชัย อภิเดชกุล. ร่างรายงานความก้าวหน้า: การประเมินพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และการพัฒนารูปแบบพลังสังคมเพื่อป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนชาย (ระยะที่ 1). 2560.

นพดล วิทย์วรพงศ์. จุลสาร เรื่องเล่า: เปิดเพื่อเปลี่ยน. 2559; 3. <http://cas.or.th/wp-content/uploads/2016/03/ebookNewsletter-3-ShowforChange1.pdf>

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงราย. 2556. จำนวนประชากรชาวเขาปี 2556.
www.crsdc12.go.th/index.php?mo=10&art=42166679

สาวิตรี อัมฆางค์กรชัยและสุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล. รายงานการทบทวนองค์ความรู้มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากแอลกอฮอล์. 2560. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

สุพัตรา สุภาพ. 2536. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.

อรทัย วลีวงศ์ และคณะ. รายงานโครงการศึกษาวิจัย การศึกษาผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อบุคคลรอบข้างผู้ดื่ม ในประเทศไทย (ระยะที่ 1). 2558. ศูนย์วิจัยปัญหาแอลกอฮอล์
<http://goo.gl/ufDaoB>

อรทัย วลีวงศ์. แอลกอฮอล์กับปัญหาอาชญากรรมความรุนแรงความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคม. สำนักวิจัยนโยบายสร้างเสริมสุขภาพ. 2559.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2544. จิตบำบัดและการให้การปรึกษาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.

Alcohol Advisory of New Zealand. Alcohol-The body and health effects: A brief overview. 2012. <https://www.hpa.org.nz/sites/default/files/documents/HealthEffects.pdf>

Delyse MH, Richard PM, Danya B, Elizabeth M, Judy W. The impact of alcohol use disorders on family life: a review of the empirical literature. NDARC Technical Report Number 324. <http://www.drugs.ie/resourcesfiles/ResearchDocs/Global/TheImpactOfAlcoholUseDisordersOnFamilyLife.pdf>

Gleberman, L., et al. Familial transmission of alcohol use: V. Drinking patterns among spouses, Tecumseh, Michigan. *Behavior Genetics*. 22, 1992, 1, pp. 63-79.

Heru, AM, et al. Prevalence and severity of intimate partner violence and associations with family functioning and alcohol abuse in psychiatric inpatients with suicidal intent. *J Clin Psychiatry*. 67, 2006, 1, pp. 23-29.

Labrum , Travis and Solomon , Phyllis L. Factors associated with family violence by persons with psychiatric disorders. *Psychiatry Research*. 244, 2016, pp. 171–178.

Lastett A-M, Room R, Ferris J, Wilkinson C, Livingston M, Mugavin J. Surveying the range and magnitude of alcohol's harm to others in Australia. *Addiction*. 2011; 106(9):1603-7

Leadley, Katrin , Clark , Catherine L. and Caetano, Raul. couples' Drinking Patterns, Intimate Partner Violence, and Alcohol-Related Partnership Problems. *Journal of Substance Abuse*. 11, 2000, 3, pp. 253–263.

Lucy G, Abdallah A, Penny B, Ann H, and Petra M. A report of alcohol's harm to others, 2015. Institute of Alcohol Studies, The University of Sheffield. 2016.

Mills, J.K., et al. A note on family acceptance involving interracial friendships and romantic relationships. *Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*. 129, 1995, 3, pp. 349-351

Satyanarayana, V. A., Hebbani, S., Hegde, S., Krishnan, S., & Srinivasan, K. (2015). Two sides of a coin: Perpetrators and survivors perspectives on the triad of alcohol, intimate partner violence and mental health in South India. *Asian Journal Of Psychiatry*, 1538- 43. doi:10.1016/j.ajp.2015.04.014

Skandaram, Vathsalan, Neuner , Frank and Catani , Claudia. Predictors of violence against children in Tamil families in northern Sri Lanka. *Social Science & Medicine*. 146, 2015, pp. 257–265.

World Health Organization (WHO). Global status report on alcohol and health 2014. Geneva, Switzerland 2015.

ภาคผนวก

โครงร่างข้อคำถามในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโครงการวิจัย
เรื่องลักษณะและผลกระทบของภัยแล้งมือสองต่อสมาชิกครอบครัวในชนเผ่าลาหู่

แนวคำถามสำหรับผู้ตี

1. อายุเท่าไร
2. นับถือศาสนาอะไร
3. มาอยู่ที่นี้นานหรือยัง
4. แต่งงานมีลูกแล้วหรือยัง มีลูกกี่คน
 - อายุเท่าไรกันแล้ว
 - เรียนหรือทำงาน
 - ถ้าเรียน เรียนดีไหม
 - เป็นเด็กดีไหม
 - ลูกๆตี้มเหล่า ตี้มเปียร์ไหม
5. ทำอาชีพอะไร ทำไร่ ทำสวนไหม ถ้าทำปลูกอะไรบ้าง ถ้าปลูกขายได้ไหม ราคาเท่าไร
 - รายได้เป็นยังไง
 - ได้วันละเท่าไร
 - พอใช้จ่ายไหม
 - มีหนี้สินหรือเปล่า
6. แล้วตี้มเหล่า ตี้มเปียร์ไหม
 - ตี้มอะไร
 - ได้มาจากไหน
 - ราคาเท่าไร
 - ตี้มที่ตี้มก็แก้ว/ขวด หรือก็กระป๋อง
 - ตี้มกับใคร
 - ตี้มเมื่อไหร่ ตอนไหน ตี้มตั้งแต่ก่อนแต่งหรือหลังแต่ง
 - ตี้มบ่อยไหม ตี้มอะไรเป็นประจำ
7. ตี้มแล้วรู้สึกอย่างไร รู้สึกเป็นยังบ้างหลังจากที่ตี้ม
 - ตี้มแล้วเคยเมาไหม
 - ตี้มเท่าไรถึงรู้สึกเมา
 - ตี้มแล้วมีผลกระทบต่อสุขภาพยังไงบ้าง
 - แล้วผลกระทบต่อการทำงานไหม เช่นเมื่อคืนตี้มเหล่าแล้วอีกวันไปทำงานได้ไหม ทำได้ดีเหมือนปกติตอนที่
ไม่ตี้มเหล่าไหม หรือยัง
 - แล้วมีผลกระทบต่อการเงินไหม หลังจากตี้มเหล่า
8. เคยได้รับบาดเจ็บอะไรไหมหลังจากการตี้ม หรือป่วย หรือไม่สบาย ได้ไปรักษาในโรงพยาบาลหรือเปล่า
9. เคยทะเลาะกับคนอื่นหรือไม่ หลังจากตี้ม เช่น อาติ ค่า ชู ถ้าเคย

- ทะเลาะกับใครบ้าง
 - ได้ลงไม้ลงมือไหม หมายถึง ทูตหรือเปล่า
 - ถ้าเคยทะเลาะทำไมถึงทะเลาะ
 - สาเหตุที่ทะเลาะ เกิดจากอะไร
 - ตอนที่ทะเลาะ/ ต่ำ/ ชู คนอื่น เรารู้ตัวไหม
 - ตื่นมาอีกวัน หรือหลังหายเมาจำได้ไหมว่าตัวเองทำอะไรไปบ้าง
10. ต้มเหล้าต้มเบียร์มานานหรือยัง
11. ต้มครั้งแรกตอนอายุเท่าไร
- ต้มอะไรเป็นชนิดแรก
 - เอามาจากไหน
 - รู้จักเหล้าเบียร์ได้อย่างไร
 - ใครเป็นคนแนะนำให้รู้จัก เครื่องต้มแอลกอฮอล์นั้น
12. ทำไมตอนนั้นถึงได้ต้ม
13. ถ้ามีคนชวนให้ต้ม ใครเป็นคนชวน
14. ทำไมถึงต้มต่อเนื่องมาจนถึงตอนนี้
15. แล้วในครอบครัวมีใครอีกบ้างที่ต้ม
16. หลังจากที่คนคนนั้นต้มแล้ว เคยทำอะไรตัวเราไหม ถ้าเคย
- เมื่อไหร่ เขาทำอะไรเรา เช่น
 - ด้านร่างกาย ทูต ตี ตบ
 - ด้านจิตใจ ดู ต่ำ ประชด
 - ทางเพศ เช่น บังคับให้มีอะไรด้วยทั้งที่เราไม่เต็มใจ หรือ ลวนลาม หรืออื่นๆ
 - ไม่ใส่ใจ ไม่ดูแลเรา
 - บังคับให้เราหาเงิน บังคับเอาเงินไปจากเรา หรือบังคับให้เราไปหาเงินมาให้เขา
 - ทำบ่อยไหม
 - รุนแรงไหม รุนแรงถึงขั้นไหน เขียวซ้ำ ได้เลือด เป็นแผล ต้องไปรักษาที่อนามัย หรือโรงพยาบาลไหม
 - ทำไมเขาถึงทำ
 - เราพูดหรือทำอะไรให้เขาหรือเปล่า และอย่างไร
 - ตอนนั้นที่เกิดเหตุการณ์ เราได้ต้มเหล้า เบียร์ หรือเปล่า
 - เราได้ตีเขาไหม หรือตอบโต้เขาหรือเปล่า ถ้าทำ ทำอย่างไรบ้าง
 - แล้วเรายังไงบ้างหลังจากที่เกิดเหตุการณ์ข้างต้น
17. ก่อนแต่งงานเขาต้มเหล้าไหมหรือมาต้มหลังแต่งงานหรือเราไม่รู้ว่าเขาต้มอยู่ก่อนแล้ว
18. ก่อนแต่งงานกับเขา เราต้มไหม (ถ้าเป็นคนที่ต้ม) หรือมีคนในครอบครัว เรา ที่เป็นพ่อแม่ที่แท้ๆของเราต้มหรือพี่หรือน้องเราต้มไหม
- ต้มแล้วเขาเหล่านั้นเป็นยัง ไง
 - เคยทะเลาะกัน ไหม หรือ ทำอะไร เราหรือเปล่า

19. ผลกระทบหรือสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีผลต่อลูกหลานหรือบุคคลอื่นในครอบครัวหรือไม่ อย่างไร

- เช่น ต่อลูก หรือ ต่อ ตัวคุณเอง
- เช่น ลูกหวาดกลัว ลูกเจ็บบลง ซึม ไม่กล้าเข้าใกล้ หรืออื่น ๆ
- เช่น คุฯรู้สึกกลัว รังเกียช หรืออื่น ๆ
- และคิดว่าจะทำยังไงต่อไป เป็นต้น

แนวคำถามสำหรับลูกหรือเด็ก

20. เมื่อคนในครอบครัวของท่านดื่มเหล้า ท่านกลัวหรือไม่
21. ท่านเคยถูกระทำความรุนแรงจากคนในครอบครัวที่ดื่มเหล้าหรือไม่ บ่อยไหม อย่างไร ประเภทของความรุนแรง
22. ท่านรับมือหรือจัดการอย่างไรกับผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเหล้า ได้ผลหรือไม่ อย่างไร
23. ท่านรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น
24. โตมาแล้วท่านจะดื่มหรือไม่ เพราะอะไร
25. ความคาดหวังต่อครอบครัว อยากให้ครอบครัวเป็นอย่างไร

แนวคำถามสำหรับผู้สูงอายุ

26. เมื่อคนในครอบครัวของท่านดื่มเหล้า ท่านกลัวหรือไม่
27. ท่านเคยถูกระทำความรุนแรงจากคนในครอบครัวที่ดื่มเหล้าหรือไม่ บ่อยไหม อย่างไร ประเภทของความรุนแรง
28. ท่านรับมือหรือจัดการอย่างไรกับผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเหล้า ได้ผลหรือไม่ อย่างไร
29. ท่านรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น
30. ท่านเคยตกเตือนหรือไม่ อย่างไร ได้ผลหรือไม่ อย่างไร

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่องลักษณะและผลกระทบของภัยแล้งมือสองต่อสมาชิกครอบครัวในชนเผ่าลาหู่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว

1. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด.....คน
2. อาศัยอยู่ด้วยกันจริงในปัจจุบันคน
3. ประมาณการรายรับของครอบครัวต่อปี (ประมาณ).....บาท/ปี
4. ความเพียงพอของรายได้ มีเงินเก็บ พอใช้ (ไม่เหลือเก็บ) มีหนี้สิน
5. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มี มี ระบุ ไร่
6. ในครอบครัวของท่านมีกลุ่มคนดังต่อไปนี้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - เด็กที่อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี ไม่มี มีคน
 - ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มี มีคน
 - ผู้ป่วยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ไม่มี มีคน
 - ผู้พิการ ไม่มี มี ระบุประเภท
 - คนพิการทางการมองเห็นคน
 - คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมคน
 - คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวคน
 - คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้คน
 - คนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย.....คน
7. จากข้อ 6 ใครเป็นคนดูแลบุคคลดังกล่าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - พ่อ
 - แม่
 - ลูก
 - อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

1. บัตรประจำตัวประชาชนของท่าน
 - บัตรประจำตัวประชาชนไทย (เลข13หลัก)
 - บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
 - บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
2. บทบาทในครอบครัวเมื่อเทียบกับหัวหน้าครอบครัว (ผู้นำครอบครัว สมาชิกครอบครัว)
 - ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้ำ อา สามี (พ่อ) ภรรยา (แม่)
 - พี่ น้อง ลูก หลาน ลูกสะใภ้ ลูกเขย อื่นๆ ระบุ.....
3. เพศ ชาย หญิง
4. อายุ.....ปี
5. ลักษณะนิสัยของท่านปกติเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เก็บตัว อ่อนไหวง่าย ใจร้อน ใจเย็น เชื่อมั่นในตัวเองสูง อื่นๆ ระบุ
6. สถานภาพสมรส โสด คู่ หย่า คู่แต่แยกกันอยู่ หม้าย
7. ศาสนา พุทธ/ผีบรรพบุรุษ คริสต์ อิสลาม อื่น ๆ (ระบุ).....
8. การศึกษาชั้นสูงสุด/หรือชั้นที่กำลังศึกษา
- ไม่ได้เรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช./ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
9. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- นักเรียน ว่างาน เกษตรกร รับจ้าง ระบุ.....
- ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ราชการ หาของป่า อื่น ๆ ระบุ.....
10. ลักษณะรายได้ที่ได้รับ ไม่มีรายได้ ได้ต่อเนื่องตลอดปี ได้เป็นบางช่วง (ช่วงที่ทำงาน)
11. มีโรคประจำตัวหรือไม่ ไม่มี
- มี ระบุ.....
- จำเป็นต้องไปพบแพทย์สม่ำเสมอหรือไม่ ไม่ใช่ ใช่
12. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมาคุณได้พูดคุยกับคนในครอบครัวของคุณบ่อยเพียงไร
- ทุกวัน/เกือบทุกวัน ทุกอาทิตย์ เดือนละ 1-3 ครั้ง
- น้อยกว่า เดือนละครั้ง ไม่เคยเลย
13. เมื่อมีปัญหาหารายแรงคุณสามารถพึ่งพาคนในครอบครัวได้มากน้อยเพียงไร
- ได้มาก ได้บ้าง ได้เล็กน้อย ไม่ได้เลย
14. คุณสามารถเล่าเรื่องความกังวลให้คนในครอบครัวฟังได้มากน้อยเพียงไร
- ได้มาก ได้บ้าง ได้เล็กน้อย ไม่ได้เลย

ส่วนที่ 3 ประสพการณ์การดื่มสุรา สูบบุหรี่ และใช้สารเสพติด

ในหนึ่งปีที่ผ่านมาท่านเคยใช้สารเสพติดต่อไปนี้หรือไม่ (การใช้นอกเหนือจากแพทย์สั่ง)	ไม่เคย	1-2 ครั้ง	เกือบทุก เดือน	เกือบทุก สัปดาห์	เกือบ ทุกวัน
15. สูบบุหรี่	0	2	3	4	6
16. เหล้า เบียร์	0	2	3	4	6
17. กัญชา	0	2	3	4	6
18. ยาบ้า	0	2	3	4	6
19. กาว	0	2	3	4	6
22. ผีน เฮโรอีน มอร์ฟิน เมทาโดน	0	2	3	4	6

ส่วนที่ 4 ประสบการณ์ที่ได้รับจากการกินเหล้ากินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัว

24. ท่านเคยได้รับอุบัติเหตุ ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุมาจากการกินเหล้า/กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัว หรือคนอื่นหรือไม่

ประเภทของอุบัติเหตุ	ไม่เคย	เคย	จำนวนครั้ง	หยุดงาน			นอนโรงพยาบาล			ความพิการ			เสียค่าใช้จ่ายต่อครั้ง (บาท)	ครั้งที่
				ไม่หยุด	1-7 วัน	มากกว่า 7 วัน	ไม่นอน	นอน	วัน	ไม่มี	ระบุความพิการ			
											ชั่วคราว	ถาวร		
1. หกล้ม														
2. รถล้ม/รถคว่ำ														
3. ช้ำบรช ชนสิ่งของ														
4. รถชนกัน														
5. อื่นๆ ระบุ.....														

25. ในหนึ่งปีที่ผ่านมาในครอบครัวของท่านมีการทะเลาะกันทางวาจา โดยมีสาเหตุมาจากการกินเหล้า/กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัวหรือไม่

ไม่มี

มี อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี

ใครเป็นผู้เริ่ม ท่านเป็นผู้เริ่ม คนอื่นเป็นผู้เริ่ม ระบุ.....

26. ในหนึ่งปีที่ผ่านมาในครอบครัวของท่านมีการทำลายสิ่งของ โดยมีสาเหตุมาจากการกินเหล้า/กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัวหรือไม่

ไม่มี

มี อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี

ใครเป็นผู้กระทำ ท่านเป็นผู้ทำ คนอื่นเป็นผู้ทำ ระบุ.....

27. ในหนึ่งปีที่ผ่านมาในครอบครัวของท่านมีการทำร้ายร่างกายกันภายในครอบครัว โดยมีสาเหตุมาจากการกินเหล้า/กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัวหรือไม่

ไม่มี

มี อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี

ท่านเป็น ผู้ทำร้าย ถูกทำร้าย ผู้ทำร้ายและถูกทำร้าย

28. ในหนึ่งปีที่ผ่านมาสมาชิกในครอบครัวของท่านมีการทะเลาะกันทางวาจา กับบุคคลภายนอกครอบครัว โดยมีสาเหตุมาจากการกินเหล้า/กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัวหรือไม่

ไม่มี

มี อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี

ใครเป็นผู้เริ่ม สมาชิกในครอบครัวของท่าน บุคคลภายนอกครอบครัว

29. ในหนึ่งปีที่ผ่านมาท่านมีการทำร้ายร่างกายบุคคลภายนอกครอบครัว โดยมีสาเหตุมาจากการกินเหล้า/กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัวหรือไม่

ไม่มี

มี อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี

ใครเป็นผู้เริ่ม สมาชิกในครอบครัวของท่าน บุคคลภายนอกครอบครัว

30. เมื่อท่านหรือสมาชิกในครอบครัวของท่าน เกิดความขัดแย้ง ทะเลาะ หรือการทำร้ายร่างกาย โดยมีสาเหตุมาจากการกินเหล้า/กินเบียร์ ท่านทำอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เดินหนี หรือหลบออกจากสถานการณ์ความขัดแย้ง พุดจาหวานล่อมให้หยุดทะเลาะกัน

ได้ตอบด้วยคำพูดที่รุนแรง เรียกให้คนอื่น ๆ มาช่วยห้าม

ตอบโต้ โดยการลงไม้ลงมือ อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 4.1 เฉพาะผู้หญิง

ในหนึ่งปีที่ผ่านมาท่านเคยประสบเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ สืบเนื่องจากการกินเหล้า กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัวหรือไม่

ประสบการณ์	ความถี่ของการถูกรังแก			
	ไม่เคย	น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน	1-2 ครั้ง/เดือน	มากกว่าหรือเท่ากับ 3 ครั้ง/เดือน
1. การพุดจาออกไปในทางเพศ พุดลวนลามทางเพศ				
2. การเปิดเผย หรืออวดอวัยวะเพศ ให้ดู				
3. ถูกกอดจูบ โดยที่ไม่เต็มใจ				
4. ถูกลวนลาม โดยการบีบ ลูบ คลำ มีการใช้นิ้วมือ แต่ไม่มีการสอดใส่อวัยวะ				
5. พยายามหรือบังคับให้มีเพศสัมพันธ์				
6. พุดจาแสดงความหึงหวง				
7. ช่มชู้ว่าจะเลิก				

ส่วนที่ 4.2 เฉพาะคนที่อายุน้อยกว่า 15 ปี และ คนที่อายุ 60 ปี ขึ้นไป

ในหนึ่งปีที่ผ่านมาท่านเคยประสบเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ สืบเนื่องจากการกินเหล้า กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัวหรือไม่

ประสบการณ์	ความถี่ของการถูกกระทำ			
	ไม่เคย	น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน	1-2 ครั้ง/เดือน	มากกว่าหรือเท่ากับ 3 ครั้ง/เดือน
1.ถูกการทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง				
2.ไม่ให้ค่าใช้จ่าย				
3.โยนภาระให้ดูแลบุตรหลาน/เหลน/ลูก /น้อง				
4.ไม่จัดเตรียมสิ่งจำเป็นพื้นฐานให้ เช่น อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษายารักษาโรค				
5.ไม่สนใจดูแลเมื่อเจ็บป่วย				

ส่วนที่ 4.3 สำหรับทุกคน

ในหนึ่งปีที่ผ่านมาท่านเคยประสบเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ สืบเนื่องจากการกินเหล้า กินเบียร์ของสมาชิกในครอบครัวหรือไม่

ประสบการณ์	ความถี่ของการถูกกระทำ			
	ไม่เคย	น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน	1-2 ครั้ง/เดือน	มากกว่าหรือเท่ากับ 3 ครั้ง/เดือน
1.ถูกบังคับให้ไปซื้ออาหาร/เครื่องดื่ม/ถูกบังคับให้ทำงาน				
2.ถูกบังคับให้ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หรือสารเสพติดอื่น ๆ				
3.ถูกบังคับให้ไปขอ/ไปยืม/ไปปะะ เงินหรือสิ่งของ				
4.พูดจาหยาบค้าย/ดูถูก/พูดเยาะเย้ยคุณต่อหน้าคนอื่น				
5.แสดงอารมณ์โกรธ เหวี่ยง เกรี้ยวกราดเพื่อทำให้คุณกลัว				
6.ข่มขู่ว่าจะฆ่าตัวตาย				
7.ข่มขู่คุณว่าจะทำร้ายร่างกายของคุณ หรือทำร้ายคนอื่นในครอบครัว				
8.ข่มขู่ว่าจะฆ่าให้ตาย				
9.ผลักไสหรือไล่ให้ออกจากบ้าน				
10.ถูกผลัก ดึง ลาก กระทบ ชิดข่วน ถูกกัด ขว้างปาสิ่งของใส่				
11. ถูกตบหน้า/ตอย/เตะ/ศอก/กระทืบ/บีบคอ				
12.ถูกทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธ เช่น มีด ไม้ ปืน				
13.อื่น ๆ ระบุ.....				

ส่วนที่ 5 เฉพาะผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์

1. ท่านดื่มแอลกอฮอล์ชนิดไหนเป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เบียร์ สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน สุราสี/สุราแดง
 สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท, อุ, กระแช่) ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ไวน์ผลไม้
 ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น ยาตองเหล้า/สุราจีน/วอดก้า

2. โดยปกติท่านจะกินเหล้าหรือเบียร์ที่ไหน

- ร้านเหล้า/ผับ/บาร์/คาราโอเกะ ร้านอาหาร หอพัก บ้านเพื่อน
 บ้านตนเอง ที่ทำงาน ที่ประกอบศาสนา เช่น วัด/โบสถ์/ทำพิธีกรรม
 ซุ้มยาตอง/ร้านรถเข็น สถานที่อื่น ๆ ระบุ.....

3. แหล่งที่มาของเหล้าหรือเบียร์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ซื้อเอง เพื่อนเลี้ยง
 นายจ้างเลี้ยง อื่น ๆ.....

4. โดยปกติท่านกินเหล้าหรือเบียร์ตอนไหน เช้า

- กลางวัน ตอนเย็นหลังเลิกงาน

5. โดยปกติท่านกินเหล้าหรือเบียร์กับใคร

- คนเดียว เพื่อนร่วมงาน สามี/ภรรยา ลูก เพื่อน แฟน อื่น ๆ ระบุ.....

ในหนึ่งปีที่ผ่านมาท่าน (เฉพาะผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์)

ข้อความ	ความถี่ในการดื่ม				
	ไม่เคยเลย	น้อยกว่า เดือนละครั้งหรือ น้อยกว่า	2-4 ครั้ง ต่อเดือน	2-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์	4 ครั้งขึ้นไปต่อ สัปดาห์
1. คุณดื่มสุร่าบ่อยเพียงไร	ไม่เคยเลย	น้อยกว่า เดือนละครั้งหรือ น้อยกว่า	2-4 ครั้ง ต่อเดือน	2-3 ครั้ง ต่อสัปดาห์	4 ครั้งขึ้นไปต่อ สัปดาห์
2. เลือกตอบเพียงข้อเดียว ถ้าโดยทั่วไปดื่มเบียร์ เช่น สิงค์ ไฮเนเกน ลีโอ เชียร์ ไทเกอร์ ซัง ดื่มประมาณเท่าไร ต่อวัน หรือ	1-1.5 กระป๋อง/ 1/2-3/4 ขวด	2-3 กระป๋อง/ 1-1.5 ขวด	3.5-4 กระป๋อง / 2 ขวด	4.5-7 กระป๋อง/ 3-4 ขวด	7 กระป๋อง / 4 ขวดขึ้นไป
ถ้าโดยทั่วไปดื่มเหล้าเช่น แมงโขง หงส์ทอง หงส์ทิพย์ เหล้าขาว 40 ดีกรี ดื่มประมาณเท่าไรต่อวัน	2-3 ฝา	1/4 แบน	1/2 แบน	3/4 แบน	1 แบนขึ้นไป
3. บ่อยครั้งเพียงไรที่คุณดื่มตั้งแต่ 6 ดื่มมาตรฐานขึ้นไป หรือเบียร์ 4 กระป๋องหรือ 2 ขวดใหญ่ขึ้นไป หรือเหล้าวิสกี้ 3 เป๊กขึ้นไป	ไม่เคยเลย	น้อยกว่า เดือนละครั้ง	เดือนละครั้ง	สัปดาห์ ละครั้ง	ทุกวัน หรือเกือบทุก วัน
4. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีบ่อยครั้งเพียงไรที่คุณพบว่าไม่สามารถหยุดดื่มได้ หากคุณเริ่มดื่มไปแล้ว	ไม่เคยเลย	น้อยกว่า เดือนละครั้ง	เดือนละครั้ง	สัปดาห์ ละครั้ง	ทุกวัน หรือเกือบทุก วัน
5. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีบ่อยเพียงไรที่คุณไม่ได้ทำสิ่งที่คุณควรจะทำตามปกติ เพราะคุณมัวแต่ดื่มสุร่าเสีย	ไม่เคยเลย	น้อยกว่า เดือนละครั้ง	เดือนละครั้ง	สัปดาห์ ละครั้ง	ทุกวัน หรือเกือบทุก วัน
6. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีบ่อยเพียงไรที่คุณต้องรีบดื่มสุร่าทันทีในตอนเช้า เพื่อจะได้ดำเนินชีวิตตามปกติหรือถอนอาการเมาค้างจาก การดื่มหนักในคืนที่ผ่านมา	ไม่เคยเลย	น้อยกว่า เดือนละครั้ง	เดือนละครั้ง	สัปดาห์ ละครั้ง	ทุกวัน หรือเกือบทุก วัน
7. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีบ่อยเพียงไรที่คุณรู้สึกไม่ดีโกรธหรือเสียใจ เนื่องจากคุณได้ทำบางสิ่งบางอย่างลงไปขณะที่คุณดื่มสุร่าเข้าไป	ไม่เคยเลย	น้อยกว่า เดือนละครั้ง	เดือนละครั้ง	สัปดาห์ ละครั้ง	ทุกวัน หรือเกือบทุก วัน
8. ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีบ่อยเพียงไรที่คุณไม่สามารถจำได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในคืนที่ผ่านมา เพราะว่าคุณได้ดื่มสุร่าเข้าไป	ไม่เคยเลย	น้อยกว่า เดือนละครั้ง	เดือนละครั้ง	สัปดาห์ ละครั้ง	ทุกวัน หรือเกือบทุก วัน
9. ตัวคุณเองหรือคนอื่น เคยได้รับบาดเจ็บซึ่งเป็นผลจากการดื่มเหล้าของคุณหรือไม่	ไม่เคยเลย		เคย แต่ไม่ได้เกิดขึ้นในปี ที่แล้ว		เคยเกิดขึ้นในช่วงหนึ่ง ปีที่แล้ว
10. เคยมีแพทย์ หรือบุคลากรทางการแพทย์หรือเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้องแสดงความเป็นห่วงเป็นใยต่อการดื่มสุร่าของคุณหรือไม่	ไม่เคยเลย		เคย แต่ไม่ได้เกิดขึ้นในปี ที่แล้ว		เคยเกิดขึ้นในช่วงหนึ่ง ปีที่แล้ว

เอกสารเลขที่ ๑๐๗/๒๕๖๐

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
ขอรับรองว่า

ชื่อโครงการ : ลักษณะและผลกระทบของภัยเหล้ามือสองต่อสมาชิกครอบครัวในชนเผ่าลาหู่
(Patterns alcohol drinking and its impacts to family member in the Lahu hill tribe)

โครงการเลขที่ : REH-๖๐๑๐๗

ชื่อหัวหน้าโครงการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย อภิเดชกุล

สังกัด : สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

เป็นโครงการวิจัยที่ไม่ขัดต่อหลักจริยธรรมสากลตามคำปฏิญญาเฮลซิงกิ (The Declaration of Helsinki) และแนวทางจริยธรรมการวิจัยในคนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการที่เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้ ณ วันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา อุปโยคิน)

รองประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
ปฏิบัติกรแทน ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐